

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De operibus solidæque devotionis exercitiis, quæ vel quotidie non
peraguntur, ves fusiore indigent explicatione, quomodo cum majori fructu
peragi possint

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Caput Tertium. De Sacro celebrando, audiendo, & huc pertinentibus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54780)

CAPUT TERTIUM.

*De Sacro celebrando, audiendo, & huc
pertinentibus.*

CApit hoc agens de mysterio omnium, quæ in Ecclesia Catholica conficiuntur, maximo in varios dividetur §. §. in quibus ea adferentur, quæ tum celebranti & audienti Missam, tum S. Communionem sumentem, tum iis servire poterunt, qui munus alios etiam adultos & clericos his in rebus instruendi in se suscipiunt, & vi vocationis suæ teneræ juventuti constanti conatu instillare debent reverentiam, devotionem & amorem erga augustissimum hoc Sacrificium & Sacramentum.

§. I mus.

*Explicatio contentorum in Missa, quæ cuivis Sacrum audienti & celebranti utiliter servire possunt, ut contentorum in ea majorem notitiam acquirat, & fructum inde colligat.
De Confessione ante introitum Missæ.*

SANCTO DEI nomine, sine cujus auxilio & gratia nihil penitus possumus, his verbis invocato: *In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti,* Sacerdos mox subjungit: *Introibo ad Altare Dei.* Quasi diceret, ope & gratiâ Dei adjutus audeo ad sanctum ejus Altare accedere. Et quia ante omnia

omnia faciem Dei per peccata offensi reconciliare oportet, ut eò gratius offeratur Sacrificium, confitetur Sacerdos se peccatorem & maximum quidem esse per hæc verba: *Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa*, nec tantum id confitetur coram Deo, B. V. SS. Apostolis Petro & Paulo & omnibus Sanctis, sed & coram omni populo. Idem cum Sacerdote facit Missæ inserviens aut eam audiens. Oportet autem id omnes facere serio, & præmeditatione cum intensissimo quodam de peccatis omnibus dolore, & firmissimo Deum posthac nunquam offendendi, ei omni diligentiam serviendi, & statûs ac professionis suæ partes exactè implendi proposito. Ea de causa Sacerdos & Missæ inserviens B. V. & SS. omnium intercessionem petit dicens: *Ideo precor Beatam Mariam semper Virginem, Beatum Michaëlem Archangelum &c. orare pro me ad Dominum Deum nostrum.* Ut divina Majestas gratiam elargiri dignetur factum ipsi serviendi propositum semper executioni mandandi.

De introitu Missæ, & Kyrie eleyson.

In introitu Missæ solet Ecclesia gemere, & in suis necessitatibus opem à Deo implorare, subin etiam in gaudii exultationis simul & laudis aliarumque virtutum affectus prorumpere. *Kyrie & Christe eleyson* nonies jussu S. Gregorii Magni repetitum ferventia SS. PP. Patriarcharum & Prophetarum vota significat, quibus Deum

Deum hominem factum videre quàm ardentissimè exoptabant. *Obsecro Domine*, ingeminabat Moyles : *Mitte, quem missurus es.* Jacob Patriarcha jam moriturus hoc nixus desiderio & spe Gen. 49. lætiùs mortem oppetiit dicens: *Salutare tuum expectabo Domine*, ejusque videndi aviditate totus quantus accensus Isaias clamabat: *Utinam disrumperes calos, & descenderes.* Item: *Rorate celi de super, & nubes pluant justum, aperiat terra, & germinet Salvatorem.* Il. 45. David quoque Pl. 84. ingeminat: *Ostende nobis Domine misericordiam tuam, & salutare tuum,* id est Salvatorem nostrum, *da nobis.* Hujusmodi gemitibus Scriptura plena est, quibus Deum in terra ambulantiem Sancti videre desiderabant, utque è cælis descenderet, enixissimè postulabant. Ad horum ergo imitationem Sacerdos celebrans, & quivis alius Missam audiens viva videndi JESUM Christum Dominum nostrum, qui salus, remedium & vita nostra est, excitet in se desideria, seque illâ consoletur spe, brevè illum se in Altari & visurum & adoraturum in ænigmate, & post hanc vitam de facie ad faciem.

De Gloria in excelsis Deo, & Dominus vobiscum.

Nato Salvatore in stabulo Bethlemítico circa noctis medium [dum tenebris involuta omnia physicè, & moraliter respectu humani generis tenebris ignorantix circa unius ac veri Dei cultum consēpulti] luce cælesti Pastores illu-

illuminante illis dixit Angelus Luc. 2. *Ecce evangelizo vobis gaudium magnum, quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus.* Et assumptâ secum magnâ Angelorum multitudine cæleste hoc canticum simul cum aliis modulari cepit: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Quod deinde Ecclesia sic prosequitur: *Laudamus te, benedicimus te, &c.* Quàm dolendum hæc & similia sæpè in Missa & dici & audiri sine debitâ devotionis ac exultationis gustu. Non ero tam tepidus mi Domine. Persuadebo mihi lætum nati Salvatoris nuntium toties mihi afferri ab Angelo, quoties Missam vel dicam vel audiam; eò quòd paulò post videbo & adorabo accidentibus cooperatum, quem olim Pastores viderunt, & adorarunt pannis involutum. Hæc verba *Dominus vobiscum* post hymnum dictum in hujus me fidei veritate confirmant. *Emmanuel* enim Messias nominandus erat, quod tantundem sonat ac *vobiscum Deus.*

De Oratione seu Collecta ante Epistolam, & aliâ post Communionem dici solitâ.

Sacerdos in oratione tùm suo tùm totius populi & universæ Ecclesiæ nomine varia à Deo pro temporum diversitate & pro necessitatibus occurrentium exigentiâ dona & beneficia petit, quæ Sacrum audiens cum ipso orare debet, vel si non intelligat, ad Sacerdotem se referat, qui omnium nomine petit. Idque cum eo
ma-

majori facere debet fiduciã, quòd pro nobis in orationibus contenta postulet Ecclesia, quæ quoniam in spiritu sponsi sui petit, in petendo non errat juxta illud ad Rom. 8. *Quid oremus, sicut oportet, nescimus. Ipse autem spiritus in Ecclesia ejus commorans postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.*

De Epistola.

Lacrýmis deplorandus abusus est inter fideles admodum frequens, quòd verbum Dei cum tam exigua reverentia, attentione ac devotione audiatur. Sæpè magnã audiendi aviditate ad celebrem aliquem Concionatorem audiendum accurritur. Quem, tametsi in se talis non sit, horã integrã nullo cum vicinis prolato verbo audimus. Quid autem est Epistola aliud, quàm brevis quædam concio? quam SS. Petrus, Paulus, Joannes, Jacobus, aut de Prophetarum numero alius, aut vir aliquis sanctus ad nos habet, quorum ore Deus locutus est, & cælestem doctrinam proposuit. Dum ergo audis v. g. *Lectio Epistola B. Pauli Apostoli*; Imaginare S. Paulum tibi concionari. Sacerdos autem Pauli vel alterius verba recitans, & multò magis Christi in Evangelio, si id non faciat distinctè, clarè, & cum devotione & gravitate debitã, sed deperanter ac indevorè, melius staret cum histrionibus in theatro, quàm in templo cum Sacerdotibus ad Altare. Tu verò Epistolam legi audiens memor illius Luc. 10. *Qui vos audit, me audit*

audit, qui vos spernit, me spernit. Benè ruminata in corde, quæ aure percipis, & documentum inde pro dietoto servitutum decerpe, & cogita coram Deo te substitutum malè, si sicut deberes, vitam tuam non instituas, qui tales quotidie audis Magistros ut SS. Petrum, Paulum aliosque Apostolos ac Prophetas.

De Evangelio.

*E*vangeliū tantundem sonat ac *latum nuntium*, & reverà ità lætum & bonum est, ut melius esse non possit pro vivis ac defunctis, sanis & ægris, divitibus & pauperibus, peccatoribus & iustis, captivis liberis, omnibus denique quâcunque necessitate pressis. Quibus in Evangelio remedium & medela proponitur. Testatur hoc Salvator ipse hæc *Il. 61.* verba proferens: *Evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, predicare captivis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, predicare annum Domini acceptum, & diem retributionis.* Nam iis *Luc. 4.* recitatis subjungit: *Hodie impleta est hæc Scriptura in auribus vestris.* Dum scilicet me prædicantem auditis. Et nos Missam audientes audimus quotidie eundem Deum nobis prædicantem, læta nuntia per se denuntiantem, & abscondita à constitutione mundi per se eructantem, qui olim locutus fuerat per ora Prophetarum. Quàm ergo felices nos sumus in lege gratiæ præ illis, qui in lege naturæ & scriptâ vixerunt. Hinc colli-

colligere est, quantâ devotione & reverentiâ, quâ aviditate & desiderio, quâ cordis puritate & Sacerdos pronuntiare, & populus audire sanctum Evangelii textum debeat. Ut hoc nos Ecclesia doceret, extraordinariâ quâdam præventionem ante utitur, antequam S. Evangelii lectio inchoetur. Memor enim illius Is. 6. qui verbum à Deo in ore ejus positum prædicare non audebat, eò quòd *pollutus labiis ipse esset & habitaret in medio populi polluta labia habentis*. Ante Evangelium hanc jubet recitari orationem: *Munda cor meum & labia mea Omnipotens Deus; qui labia Isaia Propheta calculo mundasti ignito, ita me tuâ gratâ miseratione dignare mundare, ut sanctum Evangelium tuum dignè valeam nuntiare.* Quo dicto mox benedictionem accipit Diaconus, & sibi ipsi eam impertit Sacerdos dicens: *Dominus sit in corde meo & in labiis meis, ut dignè & competenter annuntiem Evangelium suum.* Ut jam quoque populus ob sanctitatem & puritatem verborum se recolligat & cogitet, quàm mundum cor & aures ad ea audienda & recipienda habere debeat, ideo dicit Sacerdos *Dominus vobiscum.* Innuens, quòd eum ipse Deus propriis verbis alloquatur, & verba ejus verba vitæ aeternæ sint, & horum unumquodque in corde asservatum vitam aeternam adferat. *Beati oculi,* ait Christus Luc. 1. *qui vident, quæ vos videtis. Dico enim vobis, quòd multi Propheta & Reges voluerunt videre, quæ vos videtis, & non viderunt, & audire quæ auditis, & non audierunt.* Nos audimus quotidie

tidie Deum hominem factum, cum hominibus in terra conversatum, & vitam eos cælestem edocentem in sacro Missæ ministerio. Nec invidendum est iis, qui corporaliter eum viderunt, modò ipsa in nobis fides non deficiat. Nam Christus ipse B. Thomæ Apostolo olim dicebat Joan. 20. *Beati qui non viderunt & crediderunt.* Sicut autem in Evangelio, quod in Missa legitur, describitur nobis Christus miracula patrans, visum cæcis, surdis auditum dans, infirmos sanitati restituens, leprosos mundans, Dæmones ex energumenis ejiciens, mortuos denique ad vitam revocans. Ità reflectere oportet eundem ipsum Dominum, quem in Altari præsentem habemus, hæc ipsa in sensu morali in anima nostra efficere. Hoc unicè dolendum, quòd multi audientes vel etiam celebrantes Sacrum se ad Evangelium attentè considerandum & masticandum non ritè præparent, & eo vel audito vel lecto aridi omninò & nihilo meliores è templo abscedant, nec interrogati, quid Christus in Evangelio tempore Missæ lecto doceat, sciant desuper quidquam respondere. Cùm tamen Apostolus tam seriò moneat Hebr. 1. *Abundantiùs oportet observare nos ea, quæ audimus, ne forte pereffluamus, sive ne audita animo excidant.* Si enim, qui per Angelos & Prophetas dictus est sermo, factus est firmus [pergit l. c. Apostolus] *& omnis prævaricatio & inobedientia accepit justam mercedis retributionem* [hoc est, si puniti sunt illi, qui verbis Angeli aut Prophetæ nomine Dei loquentis morem

morem non gesserunt] quomodo nos effugiemus? si tantam neglexerimus salutem. Quæ cum initium accepisset enarrari per Dominum (ore scilicet, unigeniti Filii Dei Patris, incarnati] ab iis, qui audierunt, in nos confirmata est contestante Deo signis & portentis, & variis virtutibus, & Spiritus S. distributionibus secundum suam voluntatem. Verba sanè accuratâ ponderatione digna, ex quibus colligere possumus, quâ nobis attentione, diligentia, devotione legendum sit Evangelium aut audiendum in Missa.

De Credo sive Symbolo Niceno.

Vetula Christiana & puer infans plus scit ex Symbolo ab Apostolis vel à Nicena Synodo inspirante Spiritu S. composito, quam veteres omnes Philosophi subtili ingenio de rerum omnium principio affecuti sunt. Nempè humanam imò & Angelicam transcendunt intelligentiam contenta in hoc symbolo. Quæ, dum à celebrante altâ voce de creatione mundi, incarnato, nato, patiente, mortuo pro nobis Christo, gloriosè in cælos ascendente, & dein iudicaturum totum humanum genus, hominesque tum ad regnum suum æternum in cælos assumpturo, tum æternis inferni pœnis addicturo recitantur, Missam audiens attentè consideret, iis tanquam à Deo revelatis firmiter adhæreat, caput & vitam pro fide hac tuenda devoveat, & cum tam sollicitè examinaret, quam in rem pecuniam suam cum commodo exponere possit, cogitet seridè, quo-

quomodo vitam suam omnesque ejus partes, quæ ex diebus, quibus supervicturus est, componuntur, imposterum cum fructu æternum duraturo fidei suæ conformiter impendere, & tentationes Dæmonis ad fidei veritates reflectendo superare possit & velit juxta illud 1. Petr. 5. *Adversarius vester Diabolus tanquam leo rugiens circuit, querens quem devoret, cui resistite fortes in fide,*

De Offertorio usque ad Prefationem.

DUm Sacerdos panem & vinum offert Deo, hæc oblata postea Deus convertit in sacratissimum corpus & pretiosissimum Redemptoris nostri sanguinem. Sic quidquid à nobis Deus recipit, longè meliùs reddit. Offer ergo Deo, dum in Altari panis & vinum ei offertur, tu quod habes, & dic: nihil habeo magis meum quam me ipsum, nihilque magis à me mi Deus postulas quam me ipsum. Offero ergo tibi memoriam meam, intellectum, voluntatem, oculos, aures, linguam, cogitationes, verba & opera, ut hæc omnia in meliùs convertas. Et sicut panem & vinum, quæ tibi modò in Altari offeruntur, in sacratissimum corpus & sanguinem Christi convertis. Sic obsecro intellectum meum in intellectum Christi in tantum converte, ut cogitem, quæ ipse cogitat, similiter voluntatem meam in ipsius voluntatem, ut non aliud velim, quam ipse velit. Pari modo oculos, aures, linguam meam, ut videam, audiam &

loquar ut ipse, & jam non ipse in me, sed Christus in me sit. Frustra cavillantur Hæretici, quòd Sacerdos panem & vinum offerens dicat se offerre immaculatam hostiam panem & vinum, item se illa offerre pro peccatis. Nam panis & vinum vocantur hostia immaculata anticipatò, quia mox convertentur in corpus & sanguinem Domini, quæ sunt hostia immaculata. Vocantur autem hostia pro peccatis, quia sunt materia sacrificii, ex qua fit hostia pro peccatis. Sacerdos lavans manus examinet, & simul Missam audiens, an nihil mali conscientia ei exprobrare possit, quòd veræ innocentia, puritati, vitæque sanctitati, quâ coram Deo comparere fas est, adversetur.

A Praefatione usque ad Consecrationem.

S Gregorius Magnus constituit, ut in Canone adderentur hæc verba: *Diesque nostros in tua pace, &c.* quantò profundius in Missæ arcana descendit Sacerdos, & Deo in terram è cælis advocando, eumque in manibus suis ponendo fit vicinior, eo quoque majori cum attentione, timore, reverentiâ & amore erga ipsum se unâ cum ministrantibus Missamque audientibus gerat, necessum est. Attendat itaque quàm diligentissimè ad ea, quæ agit; eum gravitate ac modestia signa Crucis exprimat, omnes sacri Canonis orationes cum devotione pronuntiet. Quantum ad eos, quos Deo commendatos vult in *Memento* breviter & perpau-

cis, remittens se ad intentionem ante inchoationem sacri factam, id faciat, & maximam gerat curam, quo amore, reverentiâ, humilitate ac cordis puritate Deum Eucharisticum brevè tractaturus sit. Quin etiam gaudium in se excitet & exultet, quòd brevè intra manus suas habiturus sit eum, qui in quantum Deus ab æterno in æternum est in sinu Dei Patris, & quâ homo ad dexteram ejus confidet, quem novem mensium spatio visceribus & tanto tempore brachiis suis sanctissimis Deipara complexa est, & suis Simeon strinxit ulnis, qui hoc ipsum incruentum Sacrificium in ultima Cœna Deo Patri obtulit. Nec putet, quòd his aut similibus affectibus, quos ipsa verba Canonis suggerent, occupatus minùs exaudiendus sit in iis, quæ à Deo petere desiderat. Quin potiùs sibi persuadeat, multò meliorem postulata sua apud Deum successum habitura juxta illud Pl. 84. *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.*

In oratione *communicantes* fiduciam excitet benè & ex voto cum Deo tractandi, cum hujusmodi Advocati, qualis est sanctissima ejus Mater, Apostoli, & tot Martyres unâ cum ipso se fistant Deo intercessores. Atque ità plenus fiducia absolvat orationem. *Quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tue muniamur auxilio.* Missam audiens tunc non deberet multùm orare vocaliter, sed cogitare, se brevi visurum & adoraturum Dominum Majestatis, sibi que insusurrari ab Angelis illud

Matth. 26, *Ecce sponsus venit, exite obviam ei,*
 Atque hoc majorem in eo devotionem teneri-
 que amoris affectum excitabit, quam si voca-
 lem aliquam orationem decurreret, quod in alia
 Missæ parte facere poterit,

*Quomodo in sanctissimo Sacramento Christus
 adorandus sit.*

CUM hostia in altum elevatur & calix, &
 oculus corporeus videt albedinem, rotun-
 ditatem, &c. oculus mentis & fidei aspicit ibi
 præsentem Jesum Christum Deum & hominem
 sine ulla substantia panis aut vini, ut naturæ,
 gratiæ & gloriæ Autorem, Creatorem, Salvato-
 rem, rerum omnium principium & finem, omni-
 bus necessitatibus nostris mederi adeo poten-
 tem, & ad id faciendum adeo promptum, ac
 olim, dum in mundo ambulavit, *pertransiit be-
 nefaciendo & sanando omnes.* Act. 1, Venit
 ergo nobis benefacere paratus, coram quo
 sicut in cælo ita & S. Missæ Sacrificio Cali-
 tremunt Potestates & Angeli, qui suo nos
 exemplo docent, quo silentio, timore, amore
 coram eo nos gerere debeamus, & cum qua
 adorationis signa, utriusque scilicet genuflexi-
 onem, quâ nos totos ei subicimus, & pecto-
 ris tunctionem, quâ adinstar Publicani nos pec-
 catores esse, & ipsum peccata remittere pro-
 fitemur, peragere debeamus. Hæc benè confi-
 derata condignos suggerent affectus, & omnem
 irreverentiam procul arcebunt.

*Quomodo sanctissimum hoc Sacrificium Patri
aeterno sit offerendum.*

INter omnes Missæ partes, in quibus major consolationis & gaudii spiritualis materia sita est, præcipuum est id, quando peractâ jam elevatione Sacerdos innocentissimum agnum, qui aufert peccata mundi, Deo Patri offert piam hanc orationem recitans: *Unde & memores Domine nos servi tui, sed & plebs tua sancta ejusdem Christi Filii tui Domini nostri, tam beate passionis, nec non & ab inferis resurrectionis, sed & in celos gloriose ascensionis offerimus præclara Majestati tue de tuis donis ac datis hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam, panem sanctum vite æternæ & calicem salutis perpetuæ.* Hæc S. Matris Ecclesiæ verba & Sacerdos & Missam audiens cum plenissima fiducia & summo cordis gaudio ac solatio exprimere debet sciens, quod Deo Patri offerat rem in oculis tuis pretiosissimam, scilicet illum, de quo dixit: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Matth. 3. Per quem omnia impetrari possunt & debent. NB. hic reflectere potes ad id, quod specialiter petis, & tunc continuare orationem in Missa sequentem.

Supra que propitio ac sereno vultu respicere digneris & accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui justî Abel, & sacrificium Patriarchæ nostri Abrabæ, & quod tibi obtulit summus Sacerdos tuus Melchisedech, sanctum

sacrificium immaculatam hostiam. Si jam vetera illa Sacrificia, quæ non nisi umbra & figura fuerunt Sacrificii nostri, respexit Deus. Quomodo respiciet ipsum sibi oblatum filium? qui jam inde à primo ineffabilis incarnationis suæ instanti velut omnium prædestinatorum, qui in libro vitæ, id est, divino intellectu scripti sunt, caput se statim obtulit ad patris sui voluntatem in omnibus, quæ mandaret, adimplendam ut mereretur non sibi gratiam & gloriam sive visionem beatificam, quam jam habebat, sed nobis. Solâ hâc tunc factâ oblatione infinitum promeruit, & infinitis mundis gratiam & gloriam acquisivit. Sicut & omni postea cogitatione, verbo, opere, passum aut pedum motu utpote actionibus theandricis & infiniti pretii. O si celebrans & Sacrum audiens vivaci hoc fide penetraret! quantis se thesauris ditaret vel in una Missâ remissionem peccatorum & gratiam multiplicem impetrans. Sed hoc sanguineis deplorandum lacrymis. Quod, dum in casu, quo tantum homo unam Missam celebrare vel audire posset totâ vitâ suâ, illi utique ad animam suam ditandam devotissimè interesset, quod inquam jam indies fructum illum percipere valens vel Sacrum negligat, vel obiter ac perfunctoriè sine ullo devotionis gustu id celebret vel audiat.

Memento pro Defunctis.

Si oblationes Deo factæ per elemosynam, jejuniis, aliaque pia opera pro animabus in purgatione

purgato i'o detentis tantum iis emolumentum adferunt. Quantum proderit oblatuſ pro iis in Miſſa, & à celebrante & audiente Miſſam, unigenitus Dei filius cum omnibus, quæ toto vitæ ſuæ curſu ſibi acquiſivit meritis infinitis. Quæ juxta divinæ voluntatis acceptationem ipſis plus vel minus applicantur. Prodeſt etiam illis præter ipſam Sacrificii virtutem ipſa particularis Sacerdotis in Miſſa devotio, quam ipſe à parte ſua, per opus hoc, quod agit, ut Miniſter Eccleſiæ, applicat. Quilibet ſive celebrans ſive audiens Miſſam habet fortè adhuc in purgatorio ſibi proximè conſanguineos vel alios quibus obligatus eſt. Lamentantur hæ bonæ animæ, quòd cum indies tot Miſſæ celebrentur, & tot audiri poſſint, ſub Memento, quòd Eccleſia ut pia & compatiens Mater expreſſè pro Defunctis in Miſſa fieri voluit, tam exigua earum habeatur memoria, cum tamen, ſi inſtanter æterno Patri unigenitus Dei Filius in Miſſa pro iis offerretur à ſibi in hac vita obligatis, vinculo carnis vel alio junctis, ipſi magnum inde perſentiſcerent refrigerium. Ergo quòd tibi aliquando factum voles, fac non frigidè, perfunctoriè, ſed ardentè, & benè præmeditatè pro his illis offerendo divinæ ſuæ Majeltati ſanctiſſimi Filii ſui D. N. J. C. merita. Si per *Memento* hoc in ſingulis Sacris à te continuatum citiùs illæ vel una earum conſpectu Dei perfruantur, quantas tibi per totam æternitatem aget gratias?

De Oratione Dominica.

DUm hanc Sacerdos recitat, per 3^{ium} modum orandi, quem explicavi in hac p. 30 c. 1. §. 1. cum Sacerdote eandem dicat audiens Missam; ad *ro Pater noster* excitando affectum amoris & fiducia. Christus in oratione in horro factâ dixit *Pater mi*. Eò quòd ipse solus sit Filius naturalis Dei. Nos verò dicimus *nostris*, eò quòd adoptione & gratiâ, quam per Sacrificium Missæ maximè impetrare possimus, multi filii Dei simus. *Qui es* ubique quidem, sed *in celis*, quo nos suspiramus, maximè ostendis gloriam tuam. *Sanctificetur nomen tuum*, ut qui in te ipso utpote immenso & infinito crescere non potes, in creaturis crescas, pluresque animæ te agnoscant, adorent, tibi que fideliter serviant. *Adveniat regnum tuum* in nobis expulso Dæmone & peccato. Et quoad hoc *fiat voluntas tua sicut in celo & in terra*, ut sicut beati eam faciunt in celo, sic homines adimpleant in terra. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, pro corpore alimentum, & in omnibus necessitatibus auxilium, pro anima panem scilicet verbi Dei, panem lacrymarum & pœnitentiæ Ps. 55. Panem Eucharisticum. Qui in Evang. quoque innuitur, dum loco horum verborum Matth. 6. *Panem nostrum quotidianum; dimitte nobis debita nostra*, culpæ, pœnæ, quantum toties & æternam & temporalem promeriti sumus,

mus. *Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.*
Benè examina, an hoc coram Deo omniscio
corda & renes perscrutante in veritate dicere
possis. Si non, Deum contra te ipsum provo-
cas. Cùm petas, ut ità tibi ipsum roties offen-
denti faciat, sicut tu iis, qui te offendunt. *Et*
ne nos inducas in tentationem. Hâc petitione à
Deo poscimus, ut, si ad nostri exercitationem
& probationem nos diversimodè probari per-
mittat, nos cadere non sinat, sed gratiam no-
bis ad tentationem superandam largiatur. *Sed*
libera nos à malo. Possunt etiam inter mala
computari adversitates, sed propriè & in sensu
strictiore unicè malum est peccatum. Quia om-
ne in se bonum (ut apparet in Angelis ad tar-
tara detrusis primis nostris Parentibus, & tot
inde secutis calamitatibus à justitia divina in tem-
pore & æternitate intentaris) corrumpit, nec
tantum crucifixit D. N. J. C. sed & tantæ per se
malitiæ est, ut quantum est in se, denuo eum
crucifigat juxta Apostoli Pauli effatum. Cùm
autem æterna damnatio sequatur in peccato
mortali mortuum; & ab isto æterno malo libe-
rari petimus velut filii adoptivi æterni Patris &
confratres D. N. J. C. voce *Amen* ratificamus
omnia, quæ petimus, & desiderium hæc à
Deo impetrandi ostendimus.

*De Agnus Dei, Communionem, ejus diversis
modis & fructibus.*

Petimus, ut misericorditer nobiscum agat
Dei Filius & Agnus innocentissimus igno-
scendo

scendo peccata. Cùm ergo talem in Missa occasione habeamus, non antè è templo egrediamur, quàm, quantum fieri potest, horum remissionem obtinuerimus. Quin etiam dum petimus, ut nostri misereatur, rogamus, ut nos ad pretiosissimi corporis ac sanguinis sui Communionem præparet. Cùm sine ejusdem gratia dignè ipsum recipere non mereamur. Hoc specialiter suis in orationibus petit Sacerdos, quas Communioni præmittit. Qui verò Missam audit, spiritualiter communicare allaboret, & non mediocrem gratiæ SS. hujus Sacramenti partem consequetur. Quâ occasione notandum est tres hujus Sacramenti recipiendi modos considerari posse. *Primus* est solùm Sacramentalis, quando scilicet quis communicat in statu disgratiæ, & sic abominabile instar Judæ committit sacrilegium, & reum teste Paulo se facit corporis & sanguinis Domini non secus ac qui Christum crucifixerunt. *2dus* est Sacramentalis simul & spiritualis. Et hoc modo communicat quivis, qui in statu gratiæ Sacramentum hoc suscipit, & majorem vel minorem ex eo gratiam recipit pro dispositione, devotione ac præparatione, quâ ad ipsum sumendum accedit. *Tertius* est merè spiritualis, & hoc modo communicare possunt in Missa, quin imò sæpiùs per diem, fideles omnes primò eliciendo actum fidei de præsentia Christi in Sacramento & ipsum ut talem suscipere desiderando v.g. hoc vel simili affectu. Credo te hîc præsentem Domine JESU, vellem modo omnium Sancto-

rum in caelo regnantium puritatem, sanctitatem & virtutes habere ad te intra viscera mea dignè recipiendum, & jam te libenter reciperem. Sed quia modò id facere non possum, sufficit mihi hoc desiderium, quod mihi concedere dignaris, & loco actualis sumptionis modò tibi präsento hoc desiderium cum actu contritionis, & tui super omnia dilectionis. Hæc spiritualiter communicandi ratio apud pios homines admodum frequens est, & summè meritoriam esse è contrario actu patet. Sicut enim gravissimè peccaret is, qui nunquam Communionem adire proponeret. Sic qui id facere indies libenter veller existens in gratia, multum apud Deum meretur. Cùm Deus non minùs liberalis sit ad remunerandam bonam hominis voluntatem per augmentum gratiæ & correspondentis æternæ gloriæ, ac justus ad castigandum æternâ pœnâ propositum pravum hominis ipsam nunquam in Sacramento dignè sumendi, & econtra offendendi.

Præcipuus ipsius sumptionis corporis & sanguinis Domini nostri fructus est, ut ex sanctissima ejus anima & nostra una duntaxat fiat, & è sacratissimo illius corpore simul & nostro per vitæ morumque similitudinem unum corpus constituatur juxta illud Joan. 6. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in eo.* Hinc August. ait: *Signum, quia manducavit & bibit, si manet, & manetur, si habitat, & inhabitatur, si heret, ut non deseratur.* Variis id similitudinibus exprimitur. V.g.

sicut ferrum in fornacem igneam coniectum
 scintillantes scorias ejaculatur, molle flexile, ut
 in quamcunque formam formari queat, & to-
 tum splendens ac quasi ignis naturam habens
 efficitur. Ita quia Deus noster Hebr. 14. *Ignis
 consumens est.* Nos Christum intra nos lumen-
 tes reddimur ignei, flexiles, ardentes amore
 Dei, & scoriam inordinatorum affectuum ab-
 jicimus. Et sicut vilius metallum nobiliori per
 ignem commixtum pretium majus accipit, ita
 & nos per conjunctionem cum Christo sublima-
 mur. Hinc Matth. 6, dicit Christus: *Misit me
 vivens Pater, & ego vivo propter Patrem, & qui
 manducat me, vivet propter me.* Hoc est, sicut
 humanitas mea, quod eam Pater in una hypo-
 stasi cum verbo conjunxerit, evecta est, ut non
 aliam quam Dei personam habeat. Sic, qui me
 dignè recipit, per me victurus & gratiæ vitam
 ac divinam habiturus est. Eò collimavit Petrus
 1. Petr. 1. dicens: *Per quem Filium suum mag-
 na nobis & pretiosa promissa dedit Pater cælestis,
 ut per hæc efficiamur divina consortes nature.* Hinc
 Paulus Gal. 2. dicit: *Vivo ego jam non ego, vivit
 verò in me Christus.* Et 1. Cor. 6. *Qui adheret
 Domino, unus spiritus est.* Nec hæc unio locum
 tantum habet in anima, sed & in corpore. Et
 hinc Sacramentum Matrimonii quod facit, ut
 duo sint *in carne una.* Gen. 6. Hujus cum Deo
 unionis typus quoque est dicente Apostolo:
*Sacramentum hoc magnum est. Ego autem dico in
 Christo & in Ecclesia.* In qua dignè Christum
 sumens fit quasi unum cum Christo corpus,
 nec

nec aliter corporis membris, oculis, lingua, auribus, &c. utitur ac Christus. Sicut enim ipse nec loquebatur, nec manibus aut pedibus utebatur, nisi prout volebat Pater caelestis, ita & Christo per Eucharistiam sumptam unitus aliter non utitur aut sensibus aut membris, quam prout Christus vult. Et hinc Apostolus 1. Cor. 6. ait: *Tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis? absit.* Quasi dicat, fierine potest? ut corporis mei membra, quae ob unionem cum Christo Christi membra sunt, peccando meretricis membra efficiam. Malo mori quam id facere. Haec toties celebrantes & communicantes bene ruminent.

De Benedictione Sacerdotali & Evang. S. Joannis in fine Missae.

DE orationibus post sacram hostiam & calicem sumptum vide supra, ubi actum de oratione ante Epistolam. Benedictionem Sacerdotalem in nomine Dei Patris & Filii & Spiritus S. cum intima animi devotione accipe tanquam tesseram felicitis per diem successus omnium actionum tuarum. Et quod Deus tibi quoad corpus & animam in tempore & aeternitate benedicturus sit. Adverte autem non sine singulari Dei inspiratione ad Missae finem Ecclesiam nobis initium Evangelii S. Joannis proponere. Cum in illo velut brevi compendio fidei nostrae mysteria comprehensa sint. Quorum, quod particeps factus sis, singulares Deo age gratias

gratias, maximè, dum flectis genua ad myste-
riosa illa & solatio plenissima verba: *Verbum
viro factum est.*

Praxis modò adducta sive celebrandi sive au-
diendi Missam potest explicari Sæcularibus, à
Professore Discipulis, dum ad maturiorem per-
venère ætatem. Et si de una parte Missæ ad al-
teram allata ruminentur, vel etiam ex iis filum
continuarum quasi precum texatur; non su-
pererit tempus pro aliis, tempore Sacri audien-
di, precibus; & hæc absque eo, ut v. g. Rosa-
rium, Officia de B. V. Sanctis, &c. in aliud per
diem tempus transferendæ essent; cum durante
sacro sancto Missæ sacrificio mens tota in id ejus-
que contenta figenda esset. Certè mens P. N.
Claudii in constitutionibus fundata fuit, ut om-
nes nostri præprimis Scholastici tempus, dum
Sacro intersunt, meditationi potiùs tanti my-
sterii, quàm vocali alteri impenderent oratio-
ni, & nequidem Rosaria, quæ nostris injun-
guntur à Catalogo precum & in suffragiis, tem-
pore Missæ sed alio recitent. Et si, ut p. 4. con-
stit. innuitur, Superiores judicent pro ingenio-
rum ac temporum varietate (v. g. dum aliud
orandi vocaliter tempus quàm tempore Missæ
non suppetit) orationes ejusmodi nostris tem-
pore Sacri permittendas esse. Id tamen aliter
non videatur esse intelligendum, quàm ut tunc
persolvantur orationes vocales, dum Sacerdos
submissâ voce utitur. Atque hæc sunt consilia
prout contra à regulis distincta. Optimè autem
sanè faciet & unus ex nostris nondum Sacerdos
&

& secularis quivis non ineruditus, si quæ Sacerdos altè dicit, is ea verbis conetur assequi vel affectu. Et v. g. ad *Confiteor* eliciat contritionem; & recogitet peccatum primorum parentum. Sub *Kyrie* Dei misericordiam imploret, & recolat desideria Patrum in limbo ad Messiaæ adventum anhelantium. Sub *Gloria* Christi natiuitatem, sub *Evangelio* prædicationem ejus recolat; & ipsum Christum sibi hæc illa inculcantem devotè audiat. Sub *Elevatione* crucifixionem; sub *Communione* Christi sepulturam ruminet; & spiritualiter communicet. Sub *Benedictione* demum de ascensione in cælum. Sub *Evangelio S. Joannis* de reditu Christi ad ultimum judicii diem cogitet, & congruus affectus eliciat. Tempore autem inter hæc intermediis eas preces recitet, quas per diem fortè nimium occupatus recitare non poterit. Hactenus allata serviunt laicis Sacrum audientibus. Secutura magis sunt pro Sacerdotibus. Quamquam & laici devotiores & capaciores inde magnum possint habere fructum. Quæ controversâ ratione Sacrificii Missæ nobis sunt cum Sectariis, vide p. 2. Subsect. 8. num. 4. à pag. 320. Quia autem hic contenta in Missa explicavi. Ex his & adferendis §. 3. & 4. satis colliges, quam infusa sint, quæ circa hæc ipsa in Missa contenta nobis objiciunt Adversarii. Nam primò liturgia sive Missa S. Petri in omnibus ferè cum nostra convenit testibus SS. Augustino & Ambrosio. Paucula verba addiderunt Leo I. & Greg. (autoritate eadem, quâ Apostolus I. Cor. II. ritum

ritum celebrationis Eucharisticae disposuit) nec quidquam deinceps alius. Nomina Apostolorum & Martyrum posteriore aeo addita sunt. V. Turrianum l. 3. dogmat. 2do. Quae mysteria significantur per vocem submissam elatam, extensionem, contractionem manuum, formationem crucum, indumenta Sacerdotalia, &c. videbis in sequentibus Paragraphis, quae venerationem ab omni ingenuo extorquent, licet à filiis Diaboli explodantur. 3to. Jam à primis Christianitatis temporibus Missa celebrata est in una ex linguis sacris, quam vulgus non intelligit, ad eò majorem mysterii venerationem. Dum plures formantur Cruces, praeter alia multiplices Christi perpeffos pro nobis cruciatus indicant, & dum super Christum jam sub speciebus praesentem fiunt, non benedicitur Christus, à quo omnis benedictio promanat, sed per id mortis ejus in Cruce commemoratio magis magisque inculcatur. Et dum dicit Sacerdos: *Super qua propitio, &c.* non orat; ut Deus respiciat super Christum, sed super nos sive oblationem illam, quatenus à nobis Christus offertur aeterno Patri. Demum per illa verba, quod in Missa Defunctorum Sacerdos petat, ut Deus animas eorum liberet *de profundo inferni*, Ecclesia proponit fidelibus per quandam hypotyposin periculum, in quo erant, quando luctabantur cum morte, ut tantò efficacius moveat illos ad orandum pro exutis corpore, ut, si in loco tertio, fortè inferno vicino, detineantur, ex isto in inferiore parte terrae sito carcere liberentur.

berentur. Per ista autem verba, quòd dicat Sacerdos se offerre Sacrificium Missæ pro redemptione animarum nostrarum, non derogatur cruento Christi sacrificio, per quod utique humanum genus redemptum est. Sed per hoc Ecclesia mater nostra innuit, quòd per Sacrificium incruentum Missæ maximè nobis applicetur fructus Sacrificii incruenti in Cruce, per quod Christus homines redemit. V. Bellarm. de Missa, & supra citatam Subsect. 8. p. 2. hujus *Vade mecum.*

Unum adhuc [ut videas, quàm mirabiliter sibi correspondeant figuræ Veteris legis cum figuratis novæ legis] addidisse juvat circa comestionem agni Paschalis & Cœnam ultimam, in qua & Sacramentum Eucharistiæ & Sacrificium incruentum Christus instituit. Judæi comedebant agnum Paschalem assatum. Christiani agnum immaculatum D. N. J. C. sumere debent in Eucharistiæ Sacramento corde per amorem ac caritatem erga Deum ità homines amantes penitus accenso & ardente. Judæi comedebant agnum cum amaro legumine agresti. Christiani Christum sumunt cum amara cordis contritione de peccatis. Judæi comedebant lumbis præinctis agnum. Christiani Christum sumunt cum Angelica puritate. Judæi pedibus discalceatis, Christiani cum affectibus & passionibus mortificatis. Judæi stantes cum baculo in manu instar itinerantium in terram promissionis, Christiani, velut in exilio mundi hujus constituti, terrenis omnibus spretis confortati cibo Eucha-

Eucharistico meminerunt se in statu viæ esse, & ad patriam cælestem, cujus figura erat terra promissionis, unicè anhelant.

§. 2us.

De præparatione ante Sacrum, & gratiarum actione ac recollectione post Sacrum.

QUOD Eccli 33 dicitur: *In omnibus operibus tuis præcellens esto*, id vel maximè, dum Sacrum legendum, aut sacra sub eo synaxis adeunda, observandum est; quia nullum à celebraturo aut communicaturo præ his duobus majus aut excellentius opus per totius vitæ decursum tractari potest. Inter preces vocales in maxima copia impressas maximi semper facio communes Ecclesiæ preces; & hinc ante Missam me præparaturus iis utor, quas in Missalis initio mihi offert Ecclesia, & sibi ex Script. sacra & SS. PP. adoptavit. Inter quarum persolutionem simul communionem Sanctorum sive meritorum à Sanctis Dei collectorum communicationem, & applicationem à Deo mihi expeto. Et quia Sacrificium Missæ repræsentatio est mysteriorum Vitæ, Mortis, Resurrectionis & Ascensionis D. N. J. C. in cælum. Hinc orationi [quæ pro quolibet hebdomadæ die in Missali ante Sacrum assignatur recitanda] subjungo pariter unam ex orationibus sequentibus.

Pro die Lunæ.

Offerotibi, mi Deus, ad honorem & gloriam tua Majestatis in omnium salutem altum illud mysterium incarnationis unigeniti filii tui juxta aeternum tuum decretum pro omnium redemptione. Insuper novem istos menses, quibus in purissimo gloriosissime Virginis hæsiti utero, & speciatim filii tui in hoc mysterio caritatem, humilitatem, obedientiam. Sicut & ardentem B. V. caritatem, humilitatem, promptitudinem, quâ laboriosum illud suscepit iter in montana, ut Elisabetha famula tua inserviret. Item humillima obsequia, quibus sua cognata per tres menses inservivit. Peto per ejus merita perfectam caritatem, & promptitudinem ad inserviendum proximo meo amore tui in necessitatibus corporalibus & spiritualibus.

Pro die Martis.

Offero tibi mi Deus presentationem filii tui in templo, & humilitatem B. V. quâ Virgo purissima comparere voluit, quasi purificatione indigeret; Item dolorem illum, quem Virgo sensit ad hæc Simeonis verba. Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Peto per Christi merita, & benedicta ejus Matris intercessionem veram obedientiam, & genuinam mei ipsius cognitionem. Offero simul laboriosam JESU, Maria, & Josephi in Egyptum fugam, longam itineris molestiam, extremam paupertatem, aliasque arumnas, quas
ibidem

ibidem per septennium exanilarunt, internumque dolorem ac compassionem Mariae & Josephi videntium Jesulum vix natum ad necem queri: petoque, ut simili semper, teneroque devotionis affectu erga Jesum meum ferar.

Pro die Mercurii.

Offero tibi mi Deus 40. dierum jejunium, sitim, famem, inter sylvestres feras habitationem, & humicubationem Salvatoris mei, sparsas ex purissimis ejus oculis ardentissimas pro mundi salute lacrymas, orationes, molestas Daemonis tentationes superatas, & post egressum ex solitudine sudores, labores, itinera odia, & adversa, qua pertulit. Et per haec omnia, quorum unumquodque infiniti erat meriti, peto passionum & tentationum mearum victoriam, poenitentiae & orationis studium, zelum animarum, & magnanimum atque Apostolicum spiritum.

Pro die Jovis.

Offero tibi mi Deus infinitum erga humanum genus amorem Jesu mei; dum nocte, antequam traderetur, corpus & sanguinem suum ei in Eucharistia Sacramento per modum testamenti transcripsit. Offero agonem, quem in horto Gethemani fuso copioso ex omnibus venis sanguine pertulit; contumelias ibidem & in domo Annae & Caiphae ei illatas, percussiones, colaphos, calcium ictus, catenas, quas sustinuit; dolorem quem

quem ex Apostolorum fugâ, Petri negatione, Judæ prodicione, Caiphe sententiâ sensit. Infanda quæ ulterius passus est, velamen, quo ejus oculi fuere velati, irrisiones apud Herodem, accusationes apud Pilatum, &c. Et per hæc omnia peto recipro- cum ac debitum ex parte mea amorem JESU mei, solatium in angustiis & afflictionibus meis, forti- tudinem in adversis, mundi contemptum, resig- nationem in divinam voluntatem, promptamque obedientiam.

Die Veneris.

Offero tibi mi Deus inter spineam coronati- onem, illusionem, inter clamores: Tolle, tolle, crucifige, inter flagellationem, contumelio- sam crucis bajulationem & crucifixionem, JESU mei mansuetudinem. Et per hæc omnia peto amo- rem Crucis, constantiam in divino servitio, imi- tationem mansuetudinis erga hostes, contumelias, vel etiam acerbiora mihi inferentes. Demum gratiam amarè deslendi peccata propria & aliena.

Die Sabbathi.

Offero quinque sacra JESU mei vulnera, latus ejus perfossus, sacratissimum inde cum aqua effusum sanguinem reliquum, doloris gradum, qui ideo pertransivit animam benedicta ejus Ma- tris. Offero septem ultima in Cruce verba cum infinito erga Deum & homines amore prolata. Demum horas, quibus in Cruce pependit, & in sepul-

sepulchro jacuit. Et per hac omnia peto continuam passionis sacrosanctæ memoriam, veniam pro omnibus meis sensualitatibus, & corporis blandimentis, demum singularem erga sacra quinque vulnera devotionem, in iisque fiduciam usque ad ultimum vita halitum.

Die Dominica.

Offero animarum è limbo liberationem, resurrectionem Redemptoris mei, cum Discipulis ac Apostolis amabilem in splendido ac immortalis corpore conversationem; demum gloriosam in celos ascensionem; & Spiritus sancti super congregatos Discipulos missionem. Et per hac omnia peto constantem à jugo Diaboli liberationem, ex veteri Adâ resurrectionem, novi hominis induitionem; ut dignum fieri merear habitaculum Spiritus sancti.

Omni die subjungitur Oratio Ecclesiæ. Ego volo celebrare Missam, &c. & Oratio Chrysostr. Domine Deus emitte manum tuam de S. habitaculo tuo, & corrobora me ad propositum mysterium tuum, ut citra condemnationem assistam metuendo Altari, & immaculatum Sacrificium peragam.

Dein ante & post Missam prorumpere potes in affectus sequentes.

Adoro te mi Deus, & quia nimis vilis est adoratio mea. Offero tibi adorationes, quas incessanter tibi faciunt sacra Christi humanitas, B. V. & Sancti in Ecclesia in celis triumphante, & in terris militante.

Anno

Amo te mi Deus &c. & amorem meum exiguum unio cum amore, quo tu te ipsum ab aeterno in aeternum amas, quo Christi humanitas, benedicta ejus Mater, omnes Calites, & omnes in universum viri sancti ac boni te prosequuntur, & in aeternum prosequuntur.

Doleo de peccatis meis &c. & in vicem imperfecti mei doloris offero tibi mi Deus amarum contritionem, quam sancti poenitentes David, Petrus, Magdalena, &c. de suis peccatis habuerunt, doloremque infinitum, quem Christus in horto de peccatis nostris habuit; ut ideo ex omnibus venis ad poria facer ejus sanguis proruperit.

Offero tibi mi Deus in satisfactionem pro peccatis meis opera, labores, ardua objecta. Pudet circa ea qua passus sum, quod tam parum, & tam imperfecte tui causâ aliquid perculerim. Ut autem meliorem tibi satisfactionem presentare possim, interpono merita passionis ac mortis Salvatoris mei, B. M. V. omniumque Sanctorum. Per qua peto, ne sine condignâ moriar poenitentia.

In unione amoris & intentionis, qua tu te ipsum mi Christe in ESU in ultima Coena & in Cruce Deo Patri obtulisti, offero tibi hoc Sacrificium, & in locum exiguae meae preparationis adjungo caritatem, puritatem B. V. Maris tuae, & omnium Sanctorum.

Da mihi Deus meus fidem vivam, cherubicum ardorem, reflexionem continuam ad sacrosancta, qua peracturus sum, mysteria, & à distractione omni liberationem. Vivaciter mihi imaginor, quod stem ad montem Calvaria, idem quod ibi cruen-

tum peractum est, facturus Sacrificium. Dein suspirium fiat 1. ad B. V. ut, quemadmodum illa filio suo in Cruce pendenti constanter adstitit, ita & tibi celebranti assistat. 2. Ad omnes SS. Patronos tuos, & Sanctum, cujus festum agitur, ut juvent suam apud Deum intercessionem intentionem & vota tua. 3. Idem petatur ab Angelis Sacrificio adstituris, quod quoque magnam in te reverentiam & attentionem excitare debet.

Post Sacrum.

In recessu ab Altari imaginetur sibi Sacerdos, se vivum esse venerabile, cum intra se Christum habeat. Hinc ne faces ardentes in honorem Venerabilis accendi solite desint. Rogetur Christus & B. Virgo, ut admittant Sacerdotem inter beatos illos amplexus, quibus alter alteri junctus est in primo instanti Dominice Incarnationis. Offerantur simul desideria Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, & omnium ex novem choris Angelorum; specialiter Angeli Custodis tui, SS. Josephi & Joannis Baptista, aliorumque à te in Patronos electorum & omnium Sanctorum.

Dum vestes Sacerdos exuit, prorumpat in affectus & orationibus, quas ante Sacrum inter induendum recitavit; & mysteriis, quæ per albam, stolam, manipulum, cingulum, casulam significantur, accommodatos. Dum lavat digi-
gitos,

gitos, spondeat Christo, se toto die memorem fore Sacrificii peracti, & beneficii præstiti. Et licet vestes Sacerdotales deposuerit, se tamen non obliturum characteris sui, novasque animæ sordes evitaturum. Dein dolens, quòd in medio igne, quem intra viscera modò habet, algeat: & gaudens (quòd in malo igne mundi & carnis positus non comburatur) dicat cum summo fervore, & proposito millies potiùs moriendi, quàm idolum adorandi, hoc est, carni, mundo serviendi, canticum puerorum cum Antiphona & precibus in Missali additis, quæ semel pro semper debent sciri de memoria. Post hæc eliciantur mentaliter æctus fidei, spei, charitatis, contritionis, prout hîc cap. secundo de Confessione exposui. Post hos affectus arripitur, si non physicè saltem in spiritu crucifixus, & per osculum SS. vulnerum pedum petitur vitatio peccatorum. Per osculum manuum constantia in virtute. Per osculum oris pax & concordia propriæ voluntatis cum divina. Per sacrum latus intratur in cor JESU, & mentaliter cum affectu fervente percurruntur notæ illæ preces: *Anima Christi. O Deus ego amo te. Suscipe Domine universam meam libertatem.* Dein formula votorum *Omnipotens sempiterne Deus.* Inter hæc suspiria advertendum est, quòd tu non tantùm cum Deo loqui debeas, sed etiam advertere; an ipse tibi ad cor loquatur. Sicut dum magnus Princeps te invisit, etiam audis & quidem cum submissione debitâ, quid ipse jubeat, quàm gratiosum se ostendat. Post hæc

C

pro-

prorumpere in affectus indicatos per verba sequentia: *Toto me, toto te, toto universo, toto hoc die volo facere & pati mi Deus, quod vis, quia vis, & quomodo vis. Insuper sincere hodie agam cum Deo & hominibus. Diligo ex animo inimicos meos, eosque, quantum in me est, ex amore Dei purissimo volo beneficiis obruere. Cum gratia Dei hoc illud arduum agam, patiar; in hoc illo aliam mihi difficillimo me vincam. Demum cordi Jesu commendo confratres, consanguineos meos in statu peccati mortalis, item in carceribus, in angustis, miseris constitutos, & præcipue duas classes, quæ se ipsas juvare non possunt. Scilicet pueros, qui hodie in periculo erunt, ne baptismum accipiant, & animas Defunctorum, meorum Consanguineorum, Benefactorum, Confratrum in Christo, amicorum, & quorumcumque aliorum, etiam eorum, pro quibus minime oratur. Ut vi præsentis Sacrificii, quod obtuli, & indignarum precum mearum in unione thesauri infiniti meritorum Ecclesiæ à Christo Sponsæ suæ concrediti, in pœnis levamen sentiant, & una Deo bene visa ad beatificam visionem admittatur. Si hæc NB. indies ferventer petas. An non spes summa est? ut una saltem per te anima pueri baptizati salva fiat, & alia eodem citius ex purgatorio liberetur. Quæ in celo postmodum benefactorem suum in Deo velut speculo videns & pro te, quam diu Viator es, erit sollicita, & per totam deih æternitatem tibi gratias aget. An non hæc est merces operi magna nimis?*

Solida devotionis exercitia. § I

His omnibus ritè peractis possunt subijci ex Missali una Oratio S. Thomæ *Gratias tibi ago, &c.* & altera S. Bonaventuræ *Transfige dulcissime Domine IESU.* Item pro varietate una ex infra adferendis cum clausula sequente.

In satisfactionem omnium defectuum ô Domine IESU Christe commissorum in opere hoc, quo præstantius totâ vitâ facere non possum, offero tibi per manus benedictæ Matris tuæ primarias ejusdem, in vita hac mortali actiones, adhaerentiam in tuâ conceptione, blanditias caritatis in annuntiatione, devotionem ac pietatem in nativitate, humilitatem in purificatione, & tuî ipsius in templo oblatione, indifferentiam in fugâ in Ægyptum, afflictionem & sollicitudinem in tuâ inventione in templo, curam & tenerrimum affectum in tuâ educatione, sanctissimam ejus tecum conversationem, conformitatem cum voluntate Patris aterni in monte Calvaria, zelum in desestatione peccatorum, sitim in præsolatione paracliti, virtutes denique innumeras, sanctissimam ejus mortem, & omnia ejus, & totius sanctæ Ecclesiæ merita.

Aliqui Sacerdotes solent ante Sacrum orare Primam, dein ea quæ serviunt pro præparatione. Post Sacrum persolutis iis, quæ hîc attuli, vel immediatè post adferam, recitare reliquas minores horas. Tu fac quod voles. Bonum tamen erit, si mediam horam pro Sacro computando per quadrantem deinde unum ante, & per unum post Sacrum, per preces sive vocales sive mentales Deo unitus maneat. Ne objicere tibi possit Dominus, in tam tremendo occupato

pato Sacrificio. Non potuisti unâ horâ vigilare
mecum? Matth, 26,

*Orationes (quarum unam alteramve post Sacrum
vel mentaliter vel vocaliter orare soleo) partim
hominibus Societatis partim aliis accommo-
data sunt, & sunt sequentes.*

Ad Deum Patrem.

DEus, qui nos à sæculi vanitate conversos,
ad bravium supernæ vocationis accendis,
pectoribus nostris purificandis illabere, & gra-
tiam nobis, quâ in te perseveremus, infunde;
ut protectionis tuæ muniti præsidii, quod te
donante promissimus, impleamus: & nostræ
professionis executores effecti, ad ea, quæ per-
severantibus in te promittere dignatus es, per-
tingamus.

Ad Dominum JESUM.

Dignare benignissime JESU, per hoc san-
ctum nomen tuum, esse mihi Jesus, &
dare mihi spiritum Societatis Jesu. Intere, quæ-
so, cordi meo hoc amabile nomen tuum, ut
ejus dulcedine pascar, ejusque amore ita ardeam,
ut moriar in te JESU mi dulcissime, JESU mi sua-
vissime, JESU mi dilectissime, invocato sem-
per hoc jucundissimo, hoc mellifluo, hoc sa-
lutifero nomine tuo JESU, JESU, JESU.

Ad Spiritum Sanctum.

DEus, qui renuntiantibus sæculo mansiones
paras in cælo, dilata omnium nostrorum
corda

Corda caelestibus bonis, ut fraternam teneamur compagine charitatis, unanimis praecepta custodiamus, sobrii, simplices, & quieti, gratis datam nobis professionis gratiam fuisse cognoscamus. Concordet nostra vita cum nomine, & professio sentiatur in opere. Qui cum Deo Patre, & Filio ejus Domino nostro vivis & regnas in saecula saeculorum.

Ad beatam Dei Genitricem.

Cordi, quaesumus, tibi sit Maria Virgo, Dei mater optima, universi Ordinis nostri famulus: omnibus nobis impetra cor secundum cor Filii tui dilectissimi: ut qui nos ad Societatem ipsius vocatos esse laetamur, opem, gratiamque nobis, te intercedente, sentiamus adesse perpetuam. Amen.

v. Ora pro nobis Beatissime Joseph.

r. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Sanctissimae Genitricis tuae Sponsi, quaesumus Domine, meritis adjuvemur: Ut quod possibilitas nostra non obtinet, ejus nobis intercessione donetur. Qui vivis & regnas in saecula saeculorum. Amen.

Pro Spiritu S. P. N. impetrando.

Excita, Domine, in Societate tua Spiritum, cui B. Ignatius Confessor tuus servivit: ut eodem nos repleti, studeamus amare, quod amavit, & opere exercere quod docuit. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate ejusdem Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum, Amen.

*Ven. Servi Dei Petri Canisii Soc. IESU Theologi,
Formula precandi pro se, & pro aliis,
in Societate.*

EXue me, Domine, veterem hominem, cum affectibus & inclinationibus malis, quibus me obnoxium esse nôsti. Indue me novum hominem, quem hæc sancta requirit vocatio, ut de die in diem renover, cum ardenti desiderio & constanti studio in solidis virtutibus, quæ mihi desunt, proficiendi. Nè permittes me, Domine, graviter & periculosè tentari, præsertim circa vocationis gratiam. Da in adversis animi fortitudinem ad resistendum & vincendum, Concede perseverantiæ donum, ut usque ad mortem tibi fidelis existam. Auge in me gratiam, promissa vota ritè præstandi, ut paupertas verè simplex, & Angelica castitas in me vigeant nec minùs interior, quàm exterior obedientia me totum sibi vendicet; tibi que gratum, assiduum, & perfectum præbeat ad holocaustum. Amen.

Miserere mei Pater misericordiarum, quòd in sæculo & religione tuam sæpè offenderim Majestatem, tuis adhuc beneficiis ingratus, in cursu meæ vocationis tepidus, veri timoris & amoris expers, nec sollicitus, ut ad tuam gloriam, & meam salutem sincerè omnia conferam. Aperias mihi oculos, quæso, ut videam, & vires augeas, ut possim, & voluntatem simul impellas, ut velim in via tua, & vocatione meâ progressus debitos facere, atque ad propositum

tum mihi scopum rectà contendere, nimirum mei ipsius, & proximi salutem atque perfectionem semper impensè procurando. Fiat in me, & de me, ubicunque verser, & quicquid patiar, voluntas tua bona, beneplacens & perfecta. Sanctificetur in me Nomen tuum sanctum, ut bonæ Majorum meorum expectationi satisfaciam, ac particeps demum fiam justorum omnium, cum in Ecclesia Catholica, tum in Societate hac tibi placentium, imò & in cælesti patria triumphantium. Per Jesum Christum Dominum nostrum, Amen.

Miserere nostrorum Parentum, ac Majorum omnium spiritualium. Fac, Domine, ut illi juxta Spiritum tuum sapiant, & prudenter subditos regant, nosque verè obediens filios esse gaudeant.

Miserere amicorum & patronorum nobis, nostræque Societati, tum in spiritualibus, tum in temporalibus rebus fideliter assistentium. Tuere eos ab omni malo, nec solum in vita, sed post mortem etiam, ut te pro nobis munificum sentiant remuneratorem.

Miserere Societatis nostræ, quam plantavit dextera tua, ut ipsa sicut arbor fœcunda magis magisque crescat in toto orbe terrarum, ac gratis tibi fructibus abundet semper in horto Ecclesiæ tuæ.

Miserere defunctorum, sive fratrum & benefactorum, sive externorum & Catholicorum omnium. Dona eis, Domine, in tenebris lucem, in

pœnis requiem, & in regno tuo beatitudinem sempiternam, Amen.

Miserere discipulorum, & filiorum spirituum, quos ubique gentium Societati nostræ instruendos, gubernandos, & adjuvandos tradidisti. Confirma in illis, Domine, bonum semen, ut in litteris, moribus, atque virtutibus magis magisque proficiant, & à Nostris rectè & feliciter curentur.

Miserere Patrum ac Fratrum in sua vocatione stantium, ut per te in recto virtutum cursu confirmantur. Miserere item nutantium atque claudicantium, ut potenti spiritu tuo adjuti, & consolidati, neque ad dexteram, neque ad sinistram declinent.

Miserere quoque lapsorum, ut desertores filii ex apostasiæ statu resurgant, & priorem vocationis suæ gratiam agnoscant, tibi que per veram pœnitentiam reconcilientur.

Miserere inimicorum, & apertè vel occultè nos, ac Societatem nostram persequentium. Non illis hoc imputes in peccatum, sed illis gratiam tuam, & respicientiam, ac charitatem veram impartiaris, per Jesum Christum Dominum nostrum, Amen.

Miserere schismaticorum & hæreticorum, ut ad Ecclesiæ redeant unitatem, & relictis errorum umbris, Catholicæ doctrinæ lucem nobiscum fideliter amplectantur.

Miserere peccatorum, qui mundo, carni, Sathanæ potiùs, quàm tibi Deo vero & vivo serviunt, & ad perpetuæ mortis portas percurrunt.

Con-

Converte illos, Domine, ad viam penitentia,
& mortuis vitam gratia restitue, ne alioquin in
peccatis suis morientes, a tua gratia & gloria per-
petuo separentur, Amen.

Oratio R. P. Canisii post Sacrum.

DEUS, qui novos Operarios ad Ecclesiae tuae
vineam subinde mittis, immensae Bo-
nitati tuae gratias ago, quod per Servum tuum
S. Ignatium hanc tuam Societatem mirabiliter
erexisti, & erectam late in orbe propagasti, me-
que licet indignum illius participem facere vo-
luisti; auge in me germanum spiritum, qui
primum in hujus instituti Principe viguit, &
concede, ut, quotquot ejusdem Corporis mem-
bra sumus, secundum quod ille docuit, amori
proprio moriamur, & in obedientia perfecta
fundati in vinea tua frugiferos palmites profera-
mus, cunctaque ad majorem Nominis tui glo-
riam sincerè convertamus. Ejusdem S. P. N.
suffragantibus meritis, & virtute Divini Sacri-
ficii Corporis & Sanguinis tui adjuvemur, ut ab
Evangelicae perfectionis norma non deflecta-
mus, tibi que secundum illius exemplum, ac le-
ges fideliter inserviamus, ac deum solidas bo-
ni Religiosi virtutes, quas passim a suis ille exi-
git, ad mortem usque praestemus, Amen.

*Oratio formula votorum à S. P. N. concinnata,
paulo fufius ad majorem ejus intelligentiam
instillandam, & fervorem in divino
servitio acuendum, deducta.*

Domine Deus, quod tepidè ac imperfectè
inserviamus tibi, vota que tibi facta non cum

ea, quâ par est, exactitudine observemus. Provenit utique ex defectu debitæ reverentiæ, & timoris salutaris, condignæ item & solidæ æstimationis præmiorum à te nobis promissorum per totam retro æternitatem; & genuini erga te summum bonum amoris. Hæc ut à nobis averteret, vel etiam à recta via aberrantes revocaret S. Fundator noster Ignatius, formulam votorum inchoat ab his verbis: *Omnipotens sempiternæ Deus*. Nam te qua omnipotentem utique timere debeo; quia, aperiente te manum tuam, & Omnipotenti gratiâ tuâ assistente; animam meam imples bonitate; avertente autem te hanc gratiosam faciem tuam habitur anima mea; & ex summo etiam perfectionis apice in profundissimam peccatorum abyssum decideret.

Quâ aeterno autem, & in æternum consequenter præmianti cum omni fidelitate me alacriter ac fideliter tibi dedicare, quâ Deo, sive summo ac infinito bono, tibi ardentissimo amoris nexu conjungi debeo. Imò & hæc tria divina prædicata tua me ad continuum humilitatis erga te, fiduciæ in te, desiderii ferventis tibi perfectè serviendi exercitium incitare quàm maxime debent. *Hinc ego licet undecunque ob innumera peccata mea, divino conspectu tuo indignissimus, fretus tamen pietate ac misericordiâ tuâ infinitâ; & fiducia Ignatiana [vi cujus mihi à parte mea ita laborandum est, ac si soli omnia conficienda sint, & post hæc ita in te confidere debeo, quasi tu solus omnia peracturus sis] & impulsus vivido quodam mentis ardore, qui omnem*

omnem eodem S. Ignatio inculcante teporem
eliminet, tibi *serviendi desiderio voveo coram sa-*
cratissima Virgine Maria immaculatè concepta,
mihì à te in Matrem data, & *curia tua celesti*
universa Angelis & Sanctis (quos omnes in Pa-
tronos eligo, & in testes eorum, quæ voveo,
assumo, speroque ab iis in extremo iudicii die
non ut stultum aut infidelem promissorem con-
fundendum) *divina Majestati tue*, coram qua
tremunt Angeli & Archangeli; *Paupertatem,*
castitatem, & *obedientiam perpetuam.* Tu Do-
mine da gratiam; ut non tantùm nunquam
contra hæc vota religionis substantialia delin-
quam; sed ut in virtute quoque Apostolicæ
paupertatis, Angelicæ castitatis, genuinæ à S.
Patre meo, in aurea sua de obedientia, epistola,
inculcatæ obedientiæ me quotidie perficiam;
& quidem *in Societate JESU.* Quæ ad perfe-
ctiones has assequendas uberrima subministrat
media. Insuper promitto quarto voto addito;
eandem Societatem, ad quam præ tot millibus
ex peculiari gratia vocasti, *me ingressurum, ut*
vitam in ea perpetuò degam juxta ipsius Societatis
constitutiones; quibus me exactè quoad omnia
conformare volo sciens, quòd non aliam à me
perfectionem operaque alia, quam his consti-
tutionibus conformia à me expectas. Et licet
voto obedientiæ obstrictus ad id tenerer, vi ta-
men peculiaris hujus quarti voti me ultroneè &
sponte obligo ad gradum illum in Societate ac-
ceptandum, & quidem tunc; quem & quan-
do ejusdem Præpositus Generalis mihi assigna-
bit:

bit: *Atua ergo immensa bonitate ac clementiâ per JESU Christi sanguinem, tanquam fortissimum, gratiam petitam, mihi dandi motivum, peto suppliciter: Ut hoc holocaustum [vi cujus nihil prorsus mihi relinquo, per paupertatem bonis omnibus externis, per castitatem corpori ac carni, per obedientiam judicio proprio, propriæque voluntati emoriens] in odorem suavitatis (sicut olim Sacrificia ac holocausta tibi à SS. Patriarchis oblata) admittere digneris in unione holocausti cruenti, quod Dominus Jesus in Cruce obtulit, & incruenti, quod indies in Missa tibi offertur: Et ut largitus es ad hoc desiderandum & offerendum ex pura erga me indignum misericordia & amore. Sic etiam ad exemplendum, in quo cardo æternæ felicitatis meæ vertitur. Gratiâ uberem sive congruam (prætervando ab iis occasionibus, in quibus me fore scædifragum prævidisti, & donando gratias in illis circumstantiis, in quibus me consensurum prævidisti) largiaris, Amen.*

*Suspiria S. Francisci Xaverii, sive oratio ejus O
Deus ego amo te, Rhythmicè orari
potest hoc modo.*

*Ut te colam Deus meus. - Non me movet terror tuæ
Manus, vibrantis fulmina. - Nec horror ignis tartari
Urentis æternum reos. - Tu me Deus per te moves
tu Christe transfixus trahis. - Crux urget, incendit
cruor
Jesu tuis plagis fluens. - Si cesset inferni metus,
Tollatur & spes gloriæ. - Ego tamen mi conditor
Te dotibus captus tuis. - Te numen adorans metum
Subli-*

Sublime: sanctum providum - Amore gratis prosequar.

Te Christe te Fili Dei - Te Virgo, proles virginis
Manuete, fortis, innocens - Dignate pro nobis mori
Gratis merentem diligam.

Oratio alia S. Xaverii.

Aterne rerum omnium effector Deus, memento abs te animas infidelium, hæreticorum & peccatorum procreatas, easque ad imaginem & similitudinem tuam conditas. Ecce Domine in opprobrium tuum his ipsis infernus impletur. Memento Jesum Filium tuum pro illarum salute atrocissimam subisse necem. Noli quaeso Domine ultra permittere; ut Filius tuus ab infidelibus contemnatur; sed precibus sanctorum electorum tuorum, & Ecclesie sanctissimæ Sponsæ ejusdem Filii tui placatus, & oblitus idololatriæ, obstinatæ hæresis, & deterrimæ ingritudinis eorum effice; ut & ipsi aliquando agnoscant, timeant, ament ac reverentur, quem misisti D. N. Jesum Christum, in quo est salus, vita & resurrectio nostra, per quem salvati & liberati sumus: cui sit gloria per infinita sæcula sæculorum, Amen.

Possunt etiam decerpi ex Missali (quia, ut sape dico, magna est fiducia ponenda in communibus toti Ecclesie precibus) Collecta varia, v.g.

Omnipotens sempiternæ Deus, qui vivorum dominaris simul & mortuorum, omniumque misereris, quos tuos fide & opere futuros esse prænoscis. Te supplices exoramus, ut pro
C 7 qui-

quibus preces effundere decrevimus, quosque vel præsens sæculum adhuc in carne retinet, vel futurum jam exutos corpore suscepit, intercedentibus omnibus Sanctis tuis, pietatis tuæ clementiâ, omnium delictorum suorum veniam consequantur. Per Dominum, &c.

Purificent nos quæsumus omnipotens & misericors Deus Sacramenta, quæ sumpsimus, & intercedentibus omnibus Sanctis tuis præsta, ut hoc tuum Sacramentum non sit nobis reatus ad pœnam, sed intercessio salutaris ad veniam, sit ablutio scelerum, sit fortitudo fragilium, sit contra omnia mundi pericula firmamentum, sit vivorum atque mortuorum fidelium remissio omnium delictorum. Per Dominum, &c.

Pro omni gradu Ecclesiæ.

Omnipotens sempiternæ Deus, cujus spiritu totum corpus Ecclesiæ sanctificatur & regitur. Exaudi nos propitius pro universis ordinibus supplicantes; ut gratiæ tuæ munere ab omnibus tibi gradibus fideliter serviat. Per Dominum, &c.

Pro congregatione & familia.

Defende quæsumus Domine, beatâ Mariâ semper Virgine intercedente istam ab omni adversitate familiam, & toto tibi corde prostratam ab hostium propitius tuere clementer insidiis. Per Dominum, &c.

Pro quacunque necessitate.

Sumpsimus Domine sacri dona mysterii humiliter deprecantes, ut quæ in tui commemora-

morationem nos facere præcepisti, in nostræ proficiant necessitatis auxilium, Per Dominum,

Pro Tribulatis.

DEUS qui justificas impium, & non vis mortem peccatorum: Majestatem tuam suppliciter deprecamur, ut famulos tuos de tua misericordia confidentes cælesti protegas benignus auxilio, & assiduâ protectione conserves, ut tibi jugiter famulentur, & nullis tentationibus à te separentur. Per Dominum, &c.

Pro Defunctis in genere.

HOSTIAS quæsumus Domine, quas tibi pro animabus famulorum famularumque tuarum offerimus, propitiatus intende, ut quibus fidei Christianæ meritum contulisti, dones & præmium. Per Dominum,

Pro Defunctis, Propinquis & Benefactoribus.

PRÆSTA quæsumus omnipotens & misericors Deus, ut animæ Fratrum, Propinquorum & Benefactorum nostrorum, pro quibus hoc Sacrificium laudis tuæ obtulimus Majestati, per hujus virtutem Sacramenti à peccatis omnibus expiatae lucis perpetuæ te miserante recipiant beatitudinem. Per D. N. J. C.

§. 3^{tius}.

Praxis durante Sacrificio Missæ recolendi memoriam Passionis, Resurrectionis, & Ascensionis Christi, quorum memoriam in eo agi proficitur Ecclesia in oratione ante *Orate Fratres, Suscipe Sancta Trinitas hanc oblationem.* Et immediate post consecrationem calicis, unde *Et memores Domine.*

Videbitur praxis hæc ex variis excerpta in-
experto tam celebranti quam Sacrum au-
dienti difficilis aut fusa nimis esse; sed paulatim
assueto erit facilis & valdè commoda, tum ad
devotionem augendam, tum ad distractiones
evitandas. Citò enim cogitatione percurri po-
terit, quod fusiùs, ut intelligar, exponere de-
beo. Porro praxis per unum quasi filum pro-
toto Missæ tempore deducta est sequens.

Sacristia, Psalmus: introibo.

E Sacristia velut è cœnaculo, ubi Christus Eu-
charistie Sacramentum, & incrementum sui
ipsius Sacrificium instituit, progredior ad Altare
tanquam ad hortum Oliveri. Imaginor mihi
præcedere Dominum meum. Trinam ejus in
oratione in horto factâ inclinationem in terram
veneror, dum in ascensu, descensu, & in medio
Altaris vel flecto præsentem Venerabili, vel pro-
fundam aliàs reverentiam facio.

In persona Domini mei recito Psalmum *Ju-
dica. Discerne causam meam* coram Anna, Cai-
pha,

pha, Pilato ventilandam. *Confitebor tibi in cythara* extensione mei in Cruce. *Quare tristis es anima mea?* usque ad mortem & copiosissimam sanguinis effusionem. *Confiteor* Christus ob aliena in se suscepta, ego ob peccata propria. *Misereatur, &c. Indulgentiam.* Petit Christus plenam pro toto humano genere misericordiam & indulgentiam. Ad verba *Deus tu conversus.* *Ostende nobis Domine misericordiam tuam.* *Dominus vobiscum.* Video Dominum meum ab Angelo confortatum resumere animos; redire ad Discipulos dicendo: *Eccè appropinquat, qui me tradet.*

Ascensus ad Altare.

DUm ad Altaris medium ascendo, infixoque ei osculo vado ad cornu Epistolæ. Osculo traditur Dominus meus; capitur, raptatur ad Annam, ubi præter alias acceptas injurias colapho percutitur. De hoc doleo, & cum idem moraliter toties fiat à Christianis.

Kyrie, Gloria.

Imploro primùm divinam misericordiam ter *Kyrie* ad singulas in Trinitate personas dirigendo; cupiensque quantum possum, reparare injurias Domino meo illatas. Dico cum fervore & unionè totius Ecclesiæ militantis & triumphantis *Gloria in excelsis Deo.* Dicto *Dominus vobiscum;* dum ad cornu Epistolæ redeo, rapitur ante me Dominus meus ad domum Caiphæ.

Collecta, Epistola.

DUm *Collectas* dico, recurrunt animo *Collectæ,* accusationes, illusiones, &c. quòd inter

inter hæc maximè contristavit Dominum, trina Petri negatio. Tempore *Epistolæ* cogito Dominum meum specialiter fuisse accusatum ut ever-
sorem veteris legis.

Oratio, Evangelium.

DUM à cornu *Epistolæ* ad medium Altaris procedo oraturus, ibidem consuetam orationem, præcedit me Dominus meus à domo Caiphæ ad Pilatum, apud eum de variis accusatus, eum à Pilato ad Herodem missum prosequor, dum ad cornu *Evangelii* vado lecturus *Evangelium*. Et quia apud utrumque ratione doctrinæ suæ maximè accusatur, & usque modò doctrina Christi maximam patitur contradictionem ab infidelibus, hæreticis, & pro dolor ipso facto à Catholicis. Hinc cum summo desiderio prædicandi cum fructu *Evangelii* id altè, clarè, distinctè ac devotè recito. Ante hoc autem, initio *Evangelii* Cruce signato, *Dominus vobiscum*, eâ intentione dico, ut, quàm exterioriùs omnes Sacrum audientes adhibent verbo Dei reverentiam surgendo & stando; eam quæ re ipsâ & in animo exhibeant, & in spiritu cum Sacerdote devoto osculo venerentur locum lecti *Evangelii* ad significandum ardorem; quo totam illam doctrinam amplecti, in corde conservare; & etiam, quoad consilia *Evangelica*, executioni mandare volunt.

Credo.

INTERIM à cornu *Evangelii* ad medium Altaris præcedit me Dominus meus ab Herode remissus

missus ad Pilatum, veste albâ indutus tanquam homo fatuus, cui non sit credendum. Ego autem ad injuriam hanc secundum posse meum reparandam offero Deo ardentem fidem SS. omnium, & maximè Martyrum, & in unione zeli horum pro sancta fide devoveo caput meum, dicoque cum ardore *Credo*: ubi totam Christi vitam, passionem, resurrectionem, ascensionem, adventum ad iudicium breviter recolens, ad verba illa *Incaratus est* memor dicti S. August. l. 2. Conf. c. 9. *Postquam Verbum caro factum est, flexi genu:* quasi pondere mysterii Incarnationis, tantique in nos amoris obrutus, labasco in terram; & è vestigio surgo cogitans, me pro merito meo jam in infernum prolapsum, virtute passionis corroboratum, ad vitam cælestem assurgere, & crucis signo sub finem *Credo* formato, eo quasi sigillo totius fidei confessionem firmo. Dicto *Dominus vobiscum*, stat adhuc Dominus meus ante Pilatum.

Offertorium.

AD *Offertorium* video, quòd se æterno Patri elatis in cælum manibus pro salute nostra offerat ad omnia tormenta. Dum denudatur calix, apparet vestibibus spoliatus, nudus ad columnam alligatus, flagellatus, spinis coronatus. Nec vacat mysterio, quòd ante orationem *Offerimus tibi Domine calicem, &c.* patena partim sub corporali, partim sub purificatorio abscondatur. Nam Domini mei divinitas, per patenam fulgentem adumbrata, jam magis magisque latere incipit sub infirmitate passionis.

Ablu-

Ablutio digitorum.

DUm extremitates digitorum abluturus vado ad cornu Epistolæ, video Pilatum lavantem manus suas dicendo: *Innocens ego sum à sanguine justis hujus.* Ego autem inter dicendum *Lavabo inter innocentes manus meas,* sciens me reum esse sanguinis JESU Christi, petam, ut impostorum saltem per ejus gratiam innocens maneam. Ad illa verba: *Dextera eorum repleta est muneribus:* detestor omnes pro pecunia Christum sive spiritualia vendentes, ementes. Ad verba: *Redime me Domine:* in sensu, ab impiis Judæis diverso, peto, ut sanguis JESU Christi sit super me, confratres, propinquos meos, omnesque homines. Et dum dico: *Suscipe Sancta Trinitas:* peto instanter, ut illa has preces meas in æternum ratas habeat. Et ideo quoque preces aliorum expeto dicens: *Orate Fratres.*

Secreta.

DUm ad Secreta pervenio, recolo quam infanda Dominus de nocte à militibus illudentibus passus sit. Quid Pilatus cum Christo secreto locutus sit, interrogando: *Quid sit veritas, &c.*

Prefatio.

DUm dico: *Per omnia secula seculorum:* imaginor mihi altè clamantem, & compassionem in populo erga Christum tam dirè habitum commovere conantem Pilatum dicendo: *Ecce homo, &c.* In Præfatione audio clamantes:

res : *Tolle, tolle, crucifige ; non habemus Regem nisi Cesarem ; si hunc dimittis, non es amicus Cesaris.* Ego in compensationem aliquam tot blasphemiarum & injuriarum offero laudes Cherubim & Seraphim ; & cum summo mentis ardore dico verba illa die Palmarum à Judæorum pueris decantata : *Benedictus, qui venit in nomine Domini, Hosanna, &c.*

Canon.

AD hæc verba : *Te igitur Clementissime Pater,* procedit JESUS meus è pratorio Pilati Crucem bajulans, & immaniter à militibus tractus usque ad eum, qui dicitur, Calvariae locum. Apprehenditur in via Simon Cyrenensis, & Crucem portat post JESUM. Ad quod quoque me resolvo. Sequitur turba multa plangentium mulierum, ad quas Dominus dicit : *Filia Jerusalem, &c. Venient dies, quibus dicent: Montes & colles cadite super nos. Si in viridi ligno hoc faciunt ; in arido quid fiet?*

Memento pro Vivis.

ET hinc dum facio *Memento pro vivis* his illis, rogabo intense, ut sint & maneant viridia ligna. Alias enim utique melius iis esset, natos non fuisse juxta emphaticum illud : *Beata steriles & ventres, qua non genuerunt.*

Consecratio.

AD verba : *Qui pridie &c.* dum hostiam arripio ; JESUS in monte Calvariae arripitur barbarè à militibus, exiit cum violentia tunica suâ [unde sanguis copiosus tunicæ, ob totum

tum sacrum corpus vulneratum agglutinarus, profuit] collocatur in terra, affigitur Cruci.

Elevatio.

Sub *Elevatione* Hostiæ JESUS meus cum Cruce in altum elevatur, quæ in subjectam scrobem cum tanta violentia intruditur, ut totum sacratissimum corpus ideo horrendè concussum ac quassatum, manibus ac pedibus simul fissis ac laceratis, ineffabiles cruciatus sustinuerit, Adoro autem ego crucifixum meum JESUM cum summo fervore & stupore quasi extatico, ob tantam hominum crudelitatem, & Dei erga homines amorem.

Dum *Calix elevatur*, video JESUM meum copiosè è vulneribus & toto corpore sanguinem profundentem in terram, quem humillimè & devotissimè adoro, & video omnes guttas ab Angelis cum summa veneratione colligi.

Formationes Crucum.

DUM prosequor *Canonem* à verbis: *Unde memores*, & expando manus, facioque cruces varias. Video JESUM meum expansis brachiis omnes ad se invitantem. Adverto dolorem ejus augeri ob afflictam matrem, blasphemias crucifigentium secum crucifixorum & adstantium. Cruces si quinque faciam, recolo quinque sacra vulnera. Si tres, cogito tres tam diræ mortis causas esse scilicet justitiam Dei Patris, amorem Dei Filii, malitiam putidi & vilis peccatoris. Item una voluntate trium divinarum Personarum opus redemptionis peractum esse.

Memento pro Defunctis.

DUm *Memento* facio pro Defunctis, unio id orationi, quam submissè in Cruce fudit Dominus meus tribus horis, quibus orbis obvolutus tenebris. Dum autem *inclinans caput*, dico: *Per Christum Dominum nostrum*, video Christum in cruce caput inclinantem latroni converso, mihi que peccatori osculum pacis offerentem. Hinc recolens simul latronis ad Christum orationem: *Memento mei, dum veneris in regnum tuum*; dico cum magno animæ solatio: *Nobis quoque Peccatoribus,*

Oratio Dominica.

AD verba: *Per omnia secula seculorum*; altâ voce prolata, imaginor mihi, quòd Dominum meum post longum silentium audiam denuò loquentem, & quidem illa celebria septem verba, in quorum honorem ac memoriam septem orationis Dominicæ petitiones recito.

Libera nos Domine.

AD verba illa: *Libera nos Domine, &c.* & quòd osculum infigam patenæ, & quidem in loco, ubi signum est sanctæ Crucis, imaginor mihi plenam per Christum humani generis cum divina justitia reconciliationem, & quòd hæc pax virtute crucis coaluerit. Et quia per patenam, ut suprâ notatum est, significatur Domini mei divinitas, & hæc, sicut tempore passionis latuit, ità in cruce magis magisque paulatim denuò apparuit, & à latrone aliisque agnita est. Hinc patena ista jam quoque discooperitur, & sine involuero ad manum accipitur.

Qui-

Quiescit autem super illam manus, quia omnis crucis toleratio nititur Deo ejusque gratiâ.

In eadem oratione: *Libera nos*: dum dicendo verba hæc: *Per D. N. J. C.* hostiam divido, audio Dominum meum cum clamore valido emittentem spiritum, cogitoque animam ejus, dum hostiæ particula immittitur in calicem, descendere in limbum.

Agnus Dei cum seqq. Orationibus.

AD *Agnus Dei* audio mortuo Domino quosdam revertentes è monte Calvariæ percutere pectora sua dicendo: *Verè Filius Dei erat iste*, quod ego quoque dico. Dum orationes sequentes prosequor, Longinus Domini mei latus transfodit, è quo sanguis & aqua fluit. Ex hoc lateris vulnere teste S. August. nata est Ecclesia, ut Eva ex Adæ costa. Et hinc perappositè etiam prima oratio est pro Ecclesia.

Domine non sum dignus.

DUM dico: *Panem caelestem accipiam*, imaginor mihi, quò Christum è cruce deponam, & sacratissimum corpus ejus unâ cum Josepho Arimathæo audacter, id est postposito omni humano respectu peram & venerer. Licet per triplicem pectoris tunctionem per verba illa, ter repetita: *Domine non sum dignus*, me eo indignum profitear ob meam vilitatem, peccata, & Dei Majestatem.

Sumptio.

DUM sumo Christum, imaginor mihi eum condi in sepulchrum, Et confundor doleoque

leoque summè, quòd id novum non sit, in quo nullum adhuc cadaver, fœtens dico peccatum, jacuerit.

Ablutio, Purificatio Calicis.

IN ablutione & calicis purificatione video corpus Domini mei à piis mulieribus purgari, inungi, ablui ejus vulnera, aromatibus condiri. Et quid simile in sensu morali conabor facere. Demum dum calicem velo tegeo, id mihi significabit totam passionem esse consummatam, tempusque tristitiæ finitum. Hinc

Postcommunio.

DUm Comm. postcommunione, & ad populum elatâ voce dico: *Dominus vobiscum*, video Dominum meum gloriosè resurgentem, amcenâ ac amabili voce benedictam matrem suam, ac Discipulos salutantem dicendo: *Pax vobis, Dominus vobiscum*, & quadraginta dies cum iis conversantem.

Ite Missa est, Benedictio Evang. S. Joannis.

AD *Ite Missa est*, valedicit Christus. Ad placeat tibi *S. Trinitas*, orat pro suis ultimò. Ad *Benedicat vos*, ascendens in cælum iis benedicit; jubetque, ut se præparent ad Spiritum S. accipiendum. Ex cujus virtute toti mundo prædicaturi sint legem novam. Cujus quasi anima est *Evang. S. Joannis*, quod solet ultimò in Missa legi.

Atque hæc est representatio quasi historica Passionis, Resurrectionis & Ascensionis Christi. Quæ tria maximè, ut notavi suprâ, in Missa vult recoli Ecclesia.

Finitâ Missâ reditur ad Sacristiam. Finitâ vitâ meâ [utinam ultimo adhuc die piè celebrem] per virtutem passionis spero me transiturum ad æterna gaudia. Domine JESU, sicut Discipulis ascensionem tuam contemplantibus dixere Angeli, te itâ rediturum aliquando, quemadmodum ascendisti, sic te per vim infinitam Sacrificii hujus, quod semper devotè peragam, deprecor; ut in die illa tremenda ego indignissimus Sacerdos inveniam gratiam in oculis tuis. Amen.

Adolescentes aliique edoceri possunt, quomodo audientes Sacrum ad eundem ferè modum percurrere possint Passionem, Resurrectionem & Ascensionem Christi, & etiam juxta praxin sequentem se ad devotionem excitare,

§. 4tus.

P R A X I S A L T E R A,

Quomodo celebrans (idem mutatis mutandis observare potest Missam audiens) per mysticam explicationem Sacerdotalium vestium requisitorum ad Sacrificium Missæ, & variarum carimoniarum à celebrante observandarum ad solidam continentiamque devotionem se excitare possit. Praxis tota ab initio usque ad finem contexta est per modum orationis triplicis.

ORA.

ORATIO PRIMA.

Explicat mysteria observandorum in Sacristia, & indumentorum Sacerdotalium.

OMnipotens sempiterne Deus amator humani generis, supra omnem captum hominum & Angelorum, qui per Spiritum S. tuum in Conc. Trid. Sess. 21. c. 5. & Can. 7. nobis dicis habere tremendum hoc, ad quod me accingo, Sacrificium, multos eosque maxime insignes ac solennes ritus, quorum nullus supervacaneus aut inanis existimandus est, verum omnes eò spectare, ut & tanti Sacrificii Majestatis magis eluceat, & salubribus mysteriis intuendis ad rerum divinarum, contemplationem excitent fideles. Da gratiam, ut juxta illud Exod. 12. observabitis caerimonias. Imprimis omnes rubricas ante in & post Sacrum accuratè observem. Dein ad omnes caerimonias, quæ varias virtutes ac mysteria indicant, vivacem ejusmodi reflexionem habeam. Ut opus illud (quod indies perago, ad quod totâ vitâ meâ me satis præparare non possem; quodque nobilissimum est inter omnia, quæ peragere possum; & omnem Angelicam transcendit sublimitatem) aliquomodo condignè, & sanctissimæ tuæ voluntati conformiter conficiam.

Lotio Mannum.

IN hunc finem, ut quidquid possum à mea parte, contribuam, memor illius Exod. 3.

D 2

Solve

Solve calceamentum de pedibus tuis (omnes affectus malos ac inordinatos exue) *locus enim sanctus est*, Sacristiam intrans, imaginabor mihi, eam cœnaculum esse, in quo Sacramentum Eucharistiæ instituísti. Et quia tu ibidem præviè accepto linteo præcinxisti te, & mitsâ in pelvim aquâ cœpisti lavare pedes Discipulorum & extergere. Præcingam me ferventi contritionis actu, eoque lavans ac extergens animam meam ab omni peccati luto (juxta illud I. Cor. II. *Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat*) ne judicium mihi manducem & bibam, sed ut partem tecum habeam, dicam eodem fervore & intentione [quâ Petrus dixit: *Non tantum pedes, sed & manus & caput*) *da Domine virtutem manibus meis ad abstergendum omnem maculam, ut sine pollutione mentis & corporis valeam tibi servire.*

Dum lotis manibus paro me ad induendum vestes sacras, occurret illud Pauli: *Induimini D. N. J. C. viscera misericordie, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam, expoliantes veterem hominem cum artibus suis, & induentes novum.*

Amictus ab amiciendo dicitur. Olim etiam dicebatur anabolagium.

DUm amictum induo, recordabor primò mihi Domine, quòd divinitas tua veste humanitatis tecta sit. 2dò. Veli, quo benedictam faciem tuam velarunt in domo Caiphæ impii Judæi. Quòd rubricis conformiter super caput imponam radendo quasi coronam, eò quòd

quòd absit mihi gloriari nisi in ignominia & cruce tua.

Oratio. [*Impone Domine capiti meo galeam salutis ad expugnandos diabolicos incursum*] excitabit in me spem & fiduciam ad temperandam pusillanimitatem, quam adfert timor & reverentia tanti Sacrificii peragendi. Cujus tempore Angeli profundissimo cultu te adorant, & Dæmones contremiscunt, nec satis mirari possunt Sacerdotem in peccato, sine reverentia, debitâ præparatione, ex frigida consuetudine Altare accedentem. Quia autem spes ita divinæ innititur misericordiæ, ut nostris exhibitis obsequiis valdè confortetur. Hinc amictum super humeros pono ad significandam teste Hug. à S. Viçt. fortitudinem bonorum operum, quibus me munire debeo, ut spes firma sit, & eam in me diffidentiam & pusillanimitatem tollat in consecrando, sumendo te Deum infinitæ potentiæ ac Majestatis, quæ aliàs Sacrificii fructum impedire posset. Nam cum misericordia sit super omnia opera tua Domine, *si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad te, & quidquid petierimus, à te accipiemus.* 1. Joan. 2.

Alba à Greg. Nazianz. poderis dicta, quòd ad pedes dimitteretur, ab aliis linea canisfa

Sacerdotalis.

DUm Albam induo, recordabor vestis albæ, in qua Herodes tibi ô sapientia æterni Patris tit fatuo illudit. Per quod utique à Patre æterno promeritus es, ut in cælo *vesti-*

D 3

menta

menta tua sint alba sicut nix. Quod me quoque animare debet ad confusionem quaecumque tolerandam à stupido hoc mundo veram nesciente sapientiam. Qui ad suas vanas interrogaciones & illusiones ne responsum quidem meretur, sicut tu Herodi nil respondisti.

Oratio (*Dealba me Domine, & munda cor meum, ut in sanguine agni dealbatus gaudiis perfruar sempiternis*) innocentiam & vitæ puritatem designat, quæ vestis debet esse Sacerdotum. Sicut autem Alba non nisi multis lotionibus & percussionibus ad suum pervenit candorem, ita animæ candor laboriosis utique acquiritur mortificationibus ac pœnitentiis. Et in hoc sensu lavare oportet Sacerdotes *stolas suas, & dealbare illas in sanguine agni.* Apoc. 7. Hunc in finem tuam exoptulo gratiam Domine ferventis maxime caritatis. Cùm Apoc. 3. mihi inclames: *Suadeo tibi emere à me aurum ignitum, ut locuples fias, & vestimentis albis induaris.*

Cingulum, Manipulus, aliàs Sudarium, brachiale, mantile dictum, Stola in Ordine Romano dicitur Orarium ita ab Oratore dictum, quia Oratorum & Predicatorum habitus est. Et hinc tantum datur Presbyteris & Diaconis, quorum tantum munus est concionari. Erat etiam olim vestis candida pertingens ad talos.

Nunc inducta Albâ mutata est in torquem.

DUm Cingulum, Manipulum & stolam arripio, occurrent animo funes & catenæ, qui-

quibus tu mi JESU circa corpus, brachia, collum ligatus ex horto Gethsemani ab uno ad aliud tribunal, & ad Calvariaë montem tractus tam immaniter & raptatus fuisti.

Oratio [*Præcinge me Domine cingulo puritatis, & extingue in lumbis meis humorem libidinis, ut maneat in me virtus continentia & castitatis*] utique me admonet hujus Angelicæ, mihi que ante omnia necessaria virtutis per continuam carnis edomationem cum tua gratia acquirendæ.

Oratio (*Merear Domine portare manipulum fletus & doloris, ut cum exultatione recipiam mercedem laboris*) inculcat tristitiam & dolorem de peccatis propriis & alienis cum sancta indignatione & ferventi desiderio eliminandi omnia honori & amoris Dei adversantia. Manipulum NB. olim Sacerdotes alligabant ad sinistrum brachium ad abstergendas devotionis lacrymas; quas tempore Sacrificii profundeabant. Ah quam sanguineis deplorandum est lacrymis, quod lacrymæ tam piæ modò raræ sint. Ah mi JESU, qui sanguineis hanc ipsam nostram sordidiam lacrymis in horto & cruce deplorasti. Si donum lacrymarum ob peccata mea ego non merear, saltem dum crucis signum supra manipulum exosculor, eumque sinistro impono brachio. Dic cum efficacia & motu singulari interno animæ meæ illud Cant. 8. *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum. Quia fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus amulatio.*

Oratio (*Redde mihi Domine stolam immortalitatis*)

tis, quam perdidisti in prevaricatione primi parentis, & quamvis indignus accedo ad tuum sacrum mysterium, merear tamen gaudium sempiternum) Obedientiæ me admonet Domine legi tuæ adhibendæ. Et hinc, ne semel in gratiam tuam receptus denuò recalcitrem, lex tua erit juxta illud Prov. 1. *Tanquam pretiosus torques collo meo imposita.* Et eo quoque sine stolam ab utraque parte opponam pectori, ut legem tuam semper ante oculos habeam juxta illud Deut. 6. *Verba legis ligabis quasi signum in manu tua, & movebuntur ante oculos tuos.*

Casula etiam dicitur penula, tunica, cappa, planeta. Olim tota clausa erat, post tempora Ruperti divisa est.

DUm Casulam induo, recordabor purpurei indumenti tui in domo Pilati, & tunicæ illius inconsutilis, quæ tecum quasi crevit, & à benedicta matre tua facta tibi primum tanquam puerulo imposita est, in qua & crucem portasti, & cum singulari providentia caveris; ne sub Cruce illa scinderetur. Symbolum utique est caritatis non ferentis scissionem, quæ est vestis nuptialis. Matth. 22.

Oratio [*Domine, qui dixisti, iugum meum suave est, & onus meum leve, fac ut istud portare sic valeam, quòd consequar tuam gratiam; Amen.*] Suum effectum habeat per caritatem. Da amor æterne, ut illâ velut vestimento per totum indutus mihi & aliis benedictionem tuam impetrem, & quidem in virtute Crucis tuæ, cujus figuram ideo in casula porto. Hæc sunt
mi

mi Domine, quæ breviter, dum me induo, antecedenter autem sæpè paulò fusiùs ad excitandum in me fervorem ac devotionem debitam, ruminabõ.

Byretum corona.

DUm Byretum capiti impono, reminiscar spineæ coronæ tuæ, & ingentis ideo tibi inflicti cruciatûs. Cogitabo etiam memoriale hujus coronæ esse eam, quæ in vertice mihi raris est, circularem figuram. Quæ cum præterea index sit regię dignitatis, quâ Sacerdos præfulget, & simul perfectionis huic statui congruentis, hinc altè cordi meo hærebit infixum illud ad Rom. 6. *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, & non obediatis concupiscentiis ejus.* Ne ex mitissimo JESU, qui fecit nos regnum (quod per verba consecrationis ipsi dominatur Deo) & Sacerdotes Deo & Patri suo. Apoc. 1. Fias mihi irreconciliabilis per totam æternitatem Judex Sacerdotes damnatos præ aliis magis cruciaturus.

Abitus ex Sacristia.

DUm Byretum indutus profundam imagini crucifixi facio reverentiam è Sacristia ad Altare abiturus. Petam à te mi Domine liberationem à distractionibus, & primarium hoc in toto mundo opus sanè non deproperabo memor illius Is. 61. *Ego Dominus odio habens rapinam* (utique etiam furto debiti temporis patrabilem) *in holocausto.* Universim quoad Sacerdotalia indumenta reflexionem meretur memoranda Carnotensis sententia: *Ornamenta hac*

non sunt virtutes, sed virtutum insignia, quibus tanquam Scripturis utentes admonentur, quid debeant appetere, quid vitare, & ad quem sua facta dirigere. Et hinc Innoc. III. benè monet: *Provideat ergo diligenter Episcopus* (quia plura hujus indumenta majoris quoque in eo requisitæ perfectionis sunt signa) *& attendat Sacerdos studiosè, ut signum sine significato non ferat, ut vestem sine virtute non portet, nè fortè sit similis sepulchro de foris dealbato, intus autem omnia plena spurcitie. Quisquis autem sacris indumentis ornatur, & honestis moribus non induitur, quantò venerabilior apparet hominibus, tantò indignior redditur apud Deum. Pontificalem itaque gloriam jam honor non commendet vestium, sed splendor animarum.*

ORATIO SECUNDA.

Explicans requisita ad Sacrificium.

Altare quasi alta Ara.

Requisita ad tremendum hoc Sacrificium dum percurro, eorum simul significationem in ordine ad congruos eliciendos affectus mente volvam. Atque cum primis Altare designabit mihi mensam Domine, in qua ultimam habuisti Cœnam, Item Calvarix montem, in quo cœuentum peregisti Sacrificium. Demum ob conjunctos cœmento lapides Ecclesiam tuam in unum coadunatam.

Sacer-

Sacerdos, Ministri, Mappa, Crucifixi Imago.

Sacerdos te, Minister populum fidelem menti
Objiciet. Mappæ Altaris tres ingerent ani-
mo linteamina, quibus sacrum corpus tuum
involutum fuit in sepulchro. Crucifixi imago
refricabit crucifixionis tuæ, & trophæi per cru-
cem à te reportari memoriam.

Pulvinar, Missale.

Pulvinar significabit cor devotum, in quo tu
Domine & sancta doctrina tua requiescit,
Missale indicabit librum, quem tu Agne Dei
scriptum intus & foris aperuisse narraris Apoc.
5. scilicet librum vitæ & prædestinatorum.
Qui celo ocluso aperiri non poterat nisi
per mortem tuam. Et quia ibid. dicitur,
quod Agnus librum aperuit, & apparuit leo,
recordabor diei illius tremendi, in quo sicut
Agnus beatis, ita ut leo apparebis reprobis.
*Dum liber scriptus proferetur, in quo totum con-
suetur, unde mundus judicetur.*

Luminaria.

Luminaria, quæ adhibenda sunt saltem duo
(præterquam quod duos Evangelii prodro-
mos significant legem & Prophetas) docebunt
per te mi Christe Judæos & Gentiles illumina-
tos esse, teque venisse in hunc mundum, ut
eum non tantum illumines, sed & sacro amore
accendas juxta illud: *Ignem veni mittere in ter-
ram, & quid volo, nisi ut accendatur.*

Calix.

Calix consecratus significabit mihi sepulchrum tuum. Et tam benè stimulabit me ad amaritudinem passionis tuæ jugiter degustandam; quam ad te in adversis crucibus imitandum; recordando calicis ab Angelo in hortu tibi præsentati, & dicti tui: *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum?*

Purificatorium.

Purificatorium ad extergendum calicem feruens docebit multò magis animam meam ante, & per virtutem hujus Sacrificii extergendam esse genuinæ contritionis actibus. Sicut à piis mulieribus sacrum corpus & vulnera tua sacrosancta per linteamina extersa sunt, antequam in sepulchrum condereris.

Patena, Palla, Velum.

Patena consecrata (cùm calix, cui imponitur, sepulchrum tuum repræsentet) Domine mihi offerret lapidem sepulchralem, Palla benedicta tegumentum sepulchri. Velum templi velum scissum in morte tua, vel etiam id, quod S. Veronica tibi objecit, in quo benedicta facies tua expressa dicitur, repræsentabit.

Corporale.

Corporale autem, quod ità nuncupatur, quia in sacra hostia sacrosanctum corpus tuum super id in Altari ponitur, Syndonem mihi objiciet, quâ post mortem id involutum fuit, vel etiam dulcissimas illas fascias, quibus in præsepi & aliis te involvit benedicta mater tua. In cujus tenerrimi affectus unione omnem, quem

quem in me erga te amorem sentio, tibi demissimè offero.

Urceoli, Panis, Vinum.

URceolus aquæ, quod Pilatus aquâ manû laverit, urceolus vini, quod vinum tibi myrthatum in Cruce propinatum fuerit, species in me devotas excitabit. Et quia scio per modicam aquæ guttam ex urceolo vino in calice miscendam significari naturam humanam, per vinum verò divinam humanæ junctam. Hinc devotè denuò stupendum Incarnationis mysterium venerabor.

Demum panis & vinum transsubstantianda in corpus & sanguinem tuum solidam, & radices profundas in corde meo agentem excitabunt reflexionem, & ad amarâ passionem tuam, & omnium fidelium in & per te unionem. Tu enim verum frumentum Electorum, ut animæ nostræ alimentum esses, falce mortis abscissus, Crucis ligno & clavis triturratus, innumeris persecutionibus in diversis tribunalibus cribratus, flagellis tanquam molâ contritus, demum in furno immensorum laborum excoctus venis de sede gloriæ tuæ sub specie panis ad nos alendos, & sub specie vini ad nos potandos, priùs calcatus ab inimicis, pressus in torculari crucis adeò, ut omni expressâ guttâ sanguinis aqua tandem è S. latere tuo profluxerit. Et cum panis & vinum proveniant ex unione multorum granorum à vili & crassiore substantia separatorum, valdè aptè referent unionem fidelium Ecclesiæ unâ fide & corde uno conve-

nientium ad hoc divinum Sacrificium conferendum juxta illud 1. Cor. 10. *Calix benedictionis, cui benedicimus, communicatio sanguinis Christi est, & panis, quem frangimus, participatio Corporis Domini est; & qui de uno pane participamus, unum corpus sumus.*

ORATIO TERTIA.

*Explicans varias caerimonias à Sacerdote observandas.
Explicatio sitūs, mutationis loci, Sacerdotis in Altari.*

ITus ad Altare inchoationem utriusque Sacrificii cruenti & incruenti designat. Descensus Sacerdotis ab Altari lapsum humani generis per Adam; & tuum mi Deus descensum de caelo, humiliationemque, dum homo factus es, indicat. Ascensus ad Altare humani generis per te reparationem tuamque significat glorificationem. Statio in Altaris medio, quod tu sis mediator primarius, & Sacerdos personam tuam gerens secundarius Mediator sit patrem inter tuum & homines. Transitus à cornu Epistolæ ad latus Evangelii tuum significat Domine à vita privata ad publicam transitum. Et cum etiam latus Evangelii gentes, ad quas illuminandas venisti, & latus Epistolæ Judæos, quibus primò prædicasti, significet. Transitus quoque iste Sacerdotis à cornu Epistolæ ad latus Evangelii transitum tuum à Judæis ad Gentes designat juxta

juxta illud Apost. *Vobis primum oportebat evangelizare, &c. Ex hoc convertimur ad gentes.* Sed quòd in fine Missæ post velatum calicem redeatur ad latus Epistolæ; indicat, quòd in fine mundi Evangelica veritas ipsis tempore promissi Messæ oblata, & à maxima eorum parte repudiata, reditura sit ad Judæos tunc convertendos. Quòd autem Sacerdos in medio Altaris stans ante prælectionem Evangelii submisso corpore priùs oret. Per id utique intelligitur, quomodo ante prædicationem Evangelii tu ò Domine te quali præpararis per baptismum, jejunium; & multas humiliactiones ac orationes prævias, & priùs pro tanto opere perficiendo volueris à Patre tuo æterno approbari his verbis: *Hic est Filius meus dilectus, &c. ipsum audite.* Quæ omnia abundè me docent, quid mihi observandum, si cum fructu verbum tuum annunciare velim. Porro nec sine mysterio est, quòd versùs aquilonem legatur Evangelium (in Altari scilicet ad orientem posito secundùm communem praxin) nam per eum (juxta illud Script. *Ab Aquilone pandetur omne malum, unde Antichristus veniet*) principatus Diaboli significatur. Hic autem sicut à Christi temporibus usque huc plurimùm per Evangelium imminutus est, ità tandem circa finem mundi planè destruetur.

Quòd dicto ad populum *Dominus vobiscum* ab eodem latere se subito vertat Sacerdos ad Altare, signum est, quòd, postquam cum populo nomine Dei locutus est, statim iterum sine inter-

intermissione nomine suo & populi cum Deo loquatur. Quod autem circulum faciat dicendo : *Orate Fratres, & Ite Missa est.* Prioris signum est, ab omni parte, ab omnibus orandum esse. Posterioris Sacrificium, quod persolutum esse Sacerdos enuntiat, omnibus commune esse, cum pro omnibus mortuus sis mi Domine, & Evangelium tuum toti mundo prædicari debeat.

Demum post finem Missæ abitus Sacerdotis ad Sacristiam significat aditum, postquam everso mundo cessabit hostia & Sacrificium, electorum ad sempiternam gloriam. Huc me post tot lectas Missas duc Domine JESU Christe, Ubi non in ænigmate, sed facie ad faciem te videbo.

Explicantur inclinationes & oscula, quæ Altari, libro & patena insignantur.

Inclinationes in Missa faciendæ omnes in genere significabunt mihi obedientiam & humilitatem tuam Domine, & quantam ego devotionem, reverentiam ostendere debeam in Sacrificio offerendo, & toties quoties caput totumque corpus in obsequium fidei devovere debeam. Præterea cum humeri, corpus & genua tua sacrosancta in oratione in orto, sub coronatione, flagellatione, Crucis bajulatione, caput verò benedictum tuum in Cruce inclinatum sit. Inclinationes ejusmodi specificæ scilicet capitis, humerorum, genuum me pariter devotè

devotè istarum tuarum inclinationum reminisci
facient.

Oscula, quæ Altari & patenæ infiguntur à
Sacerdote, factam per te mi Christe hominem
inter & Deum reconciliationem, totum spiritu-
ale cum Ecclesia connubium, debitam inter fi-
deles in terris, & perfectam Beatorum in cælo
cum Deo & inter se unionem mihi significant.
Inter oscula sive Altaris sive patenæ detestabor
etiã osculum Judæ & ejus sequacium. Ho-
norabo etiã per ea sacrum Altare tuum, in
cujus medio infra Mappas conditæ sunt Sancto-
rum reliquiæ, & supra in corporali tu in sacra
hostia delitescis. Et cum per oscula excitetur
& crescat dormituriens amor, iis ego langu-
idum cor meum inflammare conabor, & meis
te plenè fruendi desideriis unam inflammata illa
oscula, quæ tibi tot millenis vicibus à nativita-
tis tuæ tempore infixit benedicta Mater tua,
quam in Cruce moriens & mihi dignatus es dare
in Matrem. Demum, dum post lectum Evan-
gelium ejus initium in libro exosculor, cogita-
bo à verbo tuo venire pacem, & devoto hoc
osculo sacræ doctrinæ tuæ cor meum penitus
affigam.

*Quid sibi velit alta submissa vox Sacerdotis, &
oculorum elevatio ac demissio.*

Dum orationes mox submissâ mox altâ voce
recitat Sacerdos, recordabor Christe cru-
cifixe, te in Cruce tum submissè, dum te-
nebræ

nebræ per tres horas obruerunt terram, tum altè locutum esse pronuntiando benedicta & emphatica illa septem verba, & in unione orationis tuæ & meam exilem offeram Patri tuo.

Oculorum Sacerdotis elevatio eriget mentem meam & spem in Deum, augebit desiderium cæli & contemptum mundi, docebitque omne donum de sursum descendere à Patre luminum. Oculorum Sacerdotis demissio humilitatem, & vilitatis meæ agnitionem inculcabit, recordari etiam faciet, quomodo in tota vita tua & in passione tua sæpè oculos tuos amabiles in cælum elevaris, sæpè in terram & in Cruce etiam obinclinatum sacrosanctum caput tuum defixeris. Utinam non aliter, quàm purâ intentione, & in tuorum infinitorum meritorum unione ego oculos meos unquam elevem aut deprimam. Scio Domine voluntatem tuam esse, ut oculos deprimendo aspiciam omnes creaturas, adversa prospera, &c. ut media ad finem meum ultimum, elevando verò hunc finem ardentè concupiscam. Fiat Domine, fiat.

Quid sibi velit expansio, elevatio brachiorum & manuum Sacerdotis. Extensio & junctio manuum.

DUm brachia expandit versùs Altare Sacerdos, cogitabo Domine tuas in Cruce expansas manus esse ad amplectendum quemcunque peccatorem. Item quòd omnia ad te trahas exaltatus à terra, & tua pro nobis vul-

vulnera idēdidem expansis manibus æterno Patri tuo & justitiæ infinitæ divinæ præsentēs. Et quia & in particulari iudicio juxta piorum variorumque Doctorum mentem expansis manibus in forma crucifixi cuilibet, antequam pro tribunali sedēas, es appariturus, aut saltem ideam hanc cuilibet iudicandæ animæ impressurus. Debeo gratiæ tuæ cooperari, ut expansas ad me amplexandum manus retineas, nec me unquam repellas. Dum brachia expandit Sacerdos versùs populum, cogitabo, quòd ipse in persona tua populo velut pectus caritatis pandat, vota precesque colligat, & expansas manus statim jungendo eas acceptet, & tibi Patrique æterno præsentet.

Dum elevat Sacerdos brachium altiùs, cogitabo id fieri; ut magis & pro se & populo exaudiatur. Et Ecclesia sancta tua Domine illud Thren. 4. nobis inculcet: *Levemus corda nostra cum manibus ad Dominum in calos.* Et sic levabo cor meum maximè, dum Sacerdos consecratam hostiam & calicem elevat. Quia sic tu Domine quasi levaris in aera, & præsentaris æterno Patri ut victima, ob quam is nil denegabit. Memor etiam tunc specialiter ero, quòd benedicta Mater tua te puerulum mox elevarit, mox in cunas reposuerit.

Dum manus extendit Sacerdos versùs Altare, facit id ut Legatus Deum inter & homines. Quòd autem manus extensæ se invicem respiciant, per id significatur amor mutuus, sine quo nulla potest esse efficax oratio. Porro in
exten-

extensione manuum supremitas digitorum debet esse in cælum directa ; ut discam mi Domine debere quoque animum meum in cælum directum esse.

Per junctionem manuum Sacerdotis ; quæ semper ante quamlibet benedictionem fit ; significatur mihi ; virtutem omnem benedictionis provenire à divina & humana natura conjunctis in persona tua ò fili æternæ ; ab unione nostra tecum ; & cum proximo ; quia hæc est omnis lex & Prophetæ. Hanc triplicem unionem mihi ; ut in æternum evenire velis ; junctis suppliciter oro manibus.

Quid lotio manuum & pectoris percussio.

Cum extremitates digitorum lavat Sacerdos ; nolit id in speciem ad exemplum Pilati facere & Pharisæorum ; quales pro dolor etiam sunt inter Christianos ; utinam non Sacerdotes. Spero mi Deus in veritate me profiteri posse (interim non scit homo ; an odio vel amore dignus ; & de propitiato peccato non debet esse sine metu) quod à gravioribus peccatis liber sim ; & ideo extremitates digitorum lavem. Quod desiderium verum habeam etiam à levioribus culpis me purificandi ; si in quam fors etiam post Missam inchoatam lapsus essem.

Dum manu percutit Sacerdos pectus dicens *Agnus Dei* : rogo te mi Domine ; ut tollas peccata mea ; & pacem mihi des tecum in æternum. *Ad Domine non sum dignus* ter percutiendo pectus protestor me indignum esse sumptione S. Corporis tui. 1. Ob meam nihilitatem. 2. Ob

Ob peccata quæ me infra abyssum nihilitatis demergunt. 3, Ob tuam infinitam Majestatem.

Quid positio manus super Altare librum, unius super patenam, & alterius super librum.

Dum junctas manus in aere levatas tenet, & incurvatus super Altare eas ponit Sacerdos in initio præfationis vel aliàs. Signum est, quòd omnes alias curas velit seponere totus cælestibus occupatus. Dum autem legendo Epistolam manum supra librum ponit. Cogitabo non sufficere verbum Dei legere, sed manus ad opus applicandas esse. Dum una manus requiescit super librum, & altera super patenam, supra quam immediatè post Sacerdos positurus est hostiam. Cogitabo veri Sacerdotis unicam & occupationem & solatium esse debere verbum Dei, & divinissimum hoc Sacramentum.

Quid Benedictiones, & signa Crucis, qua fiunt manibus.

Benedictiones fiunt vel imponendo manus, vel formando manibus Crucem. Priori tantum modo fiebant in antiqua lege, quia de Cruce & Benedictione per eam in mundum venturâ nil nisi obscure aliquid sciebatur. Unicum habemus exemplum in Jacobo nepotibus suis Josephi filijs Manasse & Ephraim benedicente manibus decussatis in modum Crucis, dextram imponendo capiti Ephraim stantis ad sinistram, & lævam capiti Manasses stantis ad dextram Jacobi. *Allegoricè enim per manus*
Jacob

Jacob ità decussatas intelligitur Crux Christi, & per Ephraim natuminorem populus gentilis, qui majori natu populo Judaico per Manassen designato præpositus fuit in nova lege. Jam, Sacrum quod attinet sive Missam, in ea fiunt benedictiones impositione manuum super oblata in Canone ad hæc verba: *Hanc igitur oblationem* in honorem & memoriam tui Domine imponentis manus ægris, energumenis, Apostolis. Fiunt etiam benedictiones & crebriores quidem formando manibus Crucem, quia benedictio omnis vim & efficaciam habet à te Jesu Christe crucifixe. Cruce præterea signatur à sacerdote Evangelium, quia id in Crucis virtute prædicatur. Signat se Cruce Sacerdos & populus, ne Dæmon bonum semen verbi divini de corde tollat. Signamus item nos Cruce *in fronte & ore* ad ostendendum; quòd non erubescamus tuum Evangelium ore prædicare, *in pectore*, quòd id conservare velimus in corde. Dat benedictionem populo Crucis formatione Sacerdos, memor id te fecisse Apostolis ac Discipulis tuis sub tuum in cælos è monte Oliveti ascensum. Et quia formationes Crucis super oblata vel ipsas sacras species fiunt vel semel, vel ter, vel quinquies. Venerabor in una Crucis formatione essentia divina unitatem, trinâ tres sanctissimas in divinitate personas. Quintuplici tua mi Jesu sanctissima quinque vulnera, per quæ omnem & in hac & altera vita benedictionem expecto.

NB. Quæ in binis his ultimis §. §. allata sunt, utique

utique non unâ vice, dum legis vel audis Sacrum, ruminanda sunt; quia sic confundetur memoria, maximè cum ante omnia attendendum sit ad ea, quæ Missæ tempore legenda, oranda, agenda habes. Sed servantur pro varietate, ut mox hâc mox alterâ praxi devotionem augere, & distractiones impedire possis. In quem finem sicut & ad majorem rerum notitiam, quam decet hac in materia Sacerdotem & fideles saltem ad intelligenda sacra mysteria capaciores habere, servit quoque Appendix hîc annexa, in qua brevitati perspicuæ minimeque obscuræ consulens scitu digniora & utiliora duntaxat perstringo.

§. 5tus.

*Appendix ex Gavanti commentario in rubricas
Missalis divisâ in octodecim numeros.*

1. *Vox rubrica.*

Rubrica à rubro colore dicta, quâ solebant antiqui librorum titulos, capita, indices, & præsertim titulos ac inscriptiones legum notare. Hinc juvenalis Satyra 14ta *per lege rubras Majorum leges.* Ideo ergo leges in ordine ad celebrandam Missam in Missali præscriptæ, & rubeo colore in titulos & capita divisæ, rubricæ appellantur. Vox tamen ipsa in Missalibus ante Pium V. non invenitur.

2. De voce Missalis & Missa.

Missalis saltem in tantum autor est S. Greg, Papa, quod & vocabuli autor sit, & Missale in meliorem formam redegerit. Cæterum S. Clemens, sicut à S. Petro accepit Missam [quibusdam exceptis postea additis vel mutatis] ita Romanæ Ecclesiæ in scripto consignasse dicitur. Vocabatur autem *Missale* olim *Sacramentale*. A S. Hieron. *Liber mysteriorum*. A Conc. Rhem. *Liber Sacramentorum*. Porro Missale à Missa dicitur, quæ vox latina antiquissima à vulgò videtur introducta. Teste Baron. à Jacobo Apostolo usurpata est vox hebræa *Missah*, id est *spontanea oblatio*. Hinc fors etiam in tantum ab Hebræis originem aliquam habet. Græci *Missam* vocant *Liturgiam*, hoc est, *publicum opus*, vel *energiam sacrum opus*, vel *mystagogiam summum ministerium*, vel *Phosphoron oblationem*, vel *Thysian Sacrificium*, vel *Teletin mysterium*. Si hebræa vox *Missah* non dedit occasionem latinis vocis *Missa*. Latinè vox ea significabit missionem precum populi per Sacerdotem ad Deum, vel etiam Christi à Patre æterno ad nos missi, & ejusdem in Missa oblatis & quasi remissi à nobis ad Deum Patrem tanquam Mediatoris Deum inter & homines. Quia autem Missæ intersumus tanquam fontes alicui judicio, Canon Missæ *actio* dicitur, id est causa in judicium adducta à Sacerdote tanquam Advocato & Vicario Christi. Et sicut peracto judicio dimittuntur rei absoluti, ita & Sacerdos di-

dimittit populum dicendo : *Ite, Missa est*, vel *judicium est peractum*, & vos si dignè adstiteritis, absoluti. Et hinc subjungit : *Benedicatur vos &c.* Primam Missam celebrâsse putatur S. Petrus in die Pentecostes ; quia eo die Hebræi juxta Cap. 16. Deuteron. offerebant oblationem spontaneam *Missab.*, quæ erat tritici. Eandem ergò Petrus obtulit in pane azymo in cœnaculo Sion. V. Gav. Tit. 1. de Rubr. Gen.

3. *Partes Missæ.*

Si theologicè velimus loqui juxta communio-
rem *actio sacrificativa*, sive *essentia Sacrificii*
Missæ est sola consecratio, quia hæc sola est actio
Christi, quam etiam ideo profert Sacerdos in
persona Christi dicentis : *Hoc est Corpus meum,*
&c. & in illa sola salvatur : quidquid ad sacri-
ficationem requiritur. Et ideo etiam die Ve-
neris Sancto propriè non offertur Sacrificium.
Rationem dat S. Thom. quia cùm eo die Chri-
stus ipse realiter & visibiliter obtulerit Crucis
Sacrificium ; non congruebat eo die fieri ejus
imaginem per Ministros. Maximè cùm tem-
pus ipsum ejus recordationem satis ingereret.
Aliam congruentiam addit Suar. ne Christus in-
ducatur vivens & loquens illo die, quo pri-
mùm mortuus recolitur. Quando autem cele-
brans die Veneris Sancto dicit : *Sic fiat Sacrifi-
cium nostrum in conspectu tuo hodie.* *to Sacrifi-
cium sumitur pro re significata*, quæ est Christus
tunc sumendus. *Pars substantialis* Missæ est
sumptio. *Partes principales sunt Canon*, qui in-
cipit

cipit statim post *Sanctus* usque ad *Pater noster*. Item utraque oblatio & Evangelium. Partes ordinariae sunt, quae communiter sunt in omni Missa. Non ordinariae sunt *Gloria*, *Credo*, plures *Epistola*, plures *Collectae*. Haec enim non sunt in omni Missa. V. la Croix l. 6. p. 2. à n. 12.

4. *Quomodo Missa in presentem modum coalita*,
Partes Missae ordinant S. Petrus & Apostolus ab initio duae tantum fuerunt scilicet consecratio cum verbis propriis, sumptio sacrificantis, & oratio Dominica. Crescente cultu religionis Christianae adjecta sunt alia, quae visa sunt decentius convenire. Ab initio vero ingruentibus undique persecutionibus non erat tutum moram longam trahere in Sacrificio. V. in Gav. p. 2. tit. XV. quomodo Missa paulatim coaluerit ex additione Apostolorum, eorumque Successorum. Graecorum Missa semper longior fuit, & adhuc est quam latina, quae tempore S. Augustini adhuc longior erat quam hodie, & ob querimoniam populorum brevior facta est, ut colligitur ex eodem Aug. Romana Missa brevior est, quam Ambrosiana; quia Mediolanenses praevis Graecorum vestigiis firmiter inhaerent. V. in Gav. p. 2. tit. 17. verba difficilius intelligentiae in Canone explicata. Quae frustra irrident Haeretici totam sanctam antiquitatem, & totum aecumenicum Concilium & SS. PP. omnibus Graecis ac Latinis blasphemia eorum ora obstruentibus,

§. *Notabilia de rubricis in Adventu, de 4. temporibus & Nativitate Domini.*

Missarum ordo in Missali incipit ab *Adventu*, tres autem adventus Domini contemplatur Ecclesia. *Primus* est, quando venit, ut homo fieret. *Secundus* in fine vitæ cujusque nostrum in judicio particulari. *Tertius* erit in fine mundi. Quia *primus* gaudiosus, *secundus* & *tertius* pro Electis graciosus, pro reprobis terribilis. Gaudium inter & luctum, metum inter & fiduciam collocari nos vult Mater nostra Ecclesia. Et hinc in Missis in adventu partim læticiam ingerit, & in Graduali (exceptis Feriis 4. temporum) *Alleluja* occinit, partim mœtorem inculcat. Hinc tacetur Hymnus Angelicus. Omnes autem Feriæ Adventûs sunt quasi Vigiliæ summæ festivitatis Natalis Domini. Gav. l. 2. tit. 2. docet à S. Petro usque ad Simplicium Papam tantum in Sabbatho 4. temporum Adventûs fuisse factas ordinationes. Gelasius autem dicitur primò extendisse ordinationes ad alia tria tempora. Porrò si 4tuor tempora, ut docet S. Leo, ab Apostolis fuere tradita, saltem Calistus decreto suo firmavit usum. Sicut autem sunt quatuor anni partes, ità in iisdem per jejunium fit animæ purgatio, hyeme, vere, æstate, autumno. Et sicut quælibet anni pars tres menses habet, ità & ad ratam trium mensium tres jejunii dies in hebdomada instituti sunt. *Feria 4ta*, in qua factum est Consilium contra Christum. *Feria 6ta*, in qua crucifixus. Sabbatho,

batho, in quo Christus sepultus, & ingens Apostolorum mœror fuit ob Christum mortuum. Quæ in horto Christo agonizanti & capto contigere Feriâ quintâ sub noctem, referuntur ad Fer. 6tam. Ipsa Feria quinta semper à nobis festivè potiùs celebranda est ob institutam die illo à Christo Cœnam Eucharisticam & Ascensionem ejus in cælum.

Tres Missæ celebrantur in festo Nativitatis Domini in signum, quòd Christus natus sit in salutem omnium, qui in lege naturæ scripta, & in lege gratiæ fuerunt, sunt & erunt.

6. De quadragesimali jejunio, & Missa Feriæ
4te Dom. 4. in Quadrag.

Quadragesimæ (Vide Gav. l. c. tit. 5.) ritus est ab Apostolis. Tres causæ adferantur Quadragesimalis jejunii. 1. Ut quadragenarius jejunii numerus ab Elia, Moyse, & demum à Christo expletus, & à nobis impleatur, & tempore hoc Christo patienti re ipsâ compatiatur, 2. Ut verno tempore libido concitata faciliùs reprimatur. 3. Ut, sicut Hebræi post 40. annorum captivitatem in Judæam reduces celebrârunt Pascha, ita & nos Christiani peracto 4dragesimali jejunio & corporis mortificatione lætum quoque celebremus Pascha seu festivam resurrectionem Salvatoris. Quia autem demptis Dominicis Quadragesimæ supersunt tantum 36. dies jejunii, ut quadragenarius numerus exactè impleretur, juxta Baron, tempore Caroli M. & Stephani Papæ (alii priùs id practi-
carum

carum esse dicunt) additi fuere dies jejunii quatuor à Feria 4. Cinerum. Sicut & ob eandem causam, qui in Cœna Domini & Sabbatho Sancto non jejunabant, cœpere jejunium quadragesimale à Quinquagesima & à Sexagesima; qui Feriis item quintis singulis non jejunabant; & demum à Septuagesima, qui simul Sabbathis non jejunabant.

De Missâ Feriæ 4tæ (vide Gav. l. c. Tit. 6.) Dominicæ 4tæ in Quadragesima ob insertas ei duas lectiones [quæ Feriis quartis in 4. temporibus tantum multiplicantur] meretur observari. Quod die illo olim fiebat scrutinium baptizandorum in Paschate; & inter septem per annum scrutinia hoc erat maximum. Ità ordo Rom. scrutinium quidem hoc jam non est amplius in usu. Missa tamen mansit eadem, in qua Catechumenis dicitur in introitu: *Effundam super vos aquam mundam.* Idem repetitur in prima Epistola; & in secunda dicitur *Lavami.* Et in Evang. cœcus natus, nondum loquens, repræsentat Catechumenum teste S. Aug. Feria 4. majoris hebdomadæ etiam quidem habentur in Missa duæ lectiones; sed hoc fit ob ordinationes futuras Sabbatho Sancto.

7. *De Dominica Passionis & Palmarum.*

Ante Dominicam Passionis fuit habitum consilium à Judæis de occidendo Christo. Ideo mœstitia major convenit in Ecclesiasticis officiis. Hinc etiam in introitu Missæ non dicitur *Gloria Patri*, Psalmus *Judica.* Et in primis

mis vespertis velantur Cruces in signum; quia jam non in palam ambulabat apud Judæos Christus, sed se quasi absconderat.

Dominica *Palmarum* sive *Ramorum* olim etiam dicta fuit *Capitolavium*, quia in hac die lavabantur capita ungentorum in Sabbatho Sancto. Item *Indulgentia* ob eos, qui pœnitentiam publicam egerant, & tunc absolvebantur. Item *pœnosa* ob justificados per pœnitentiam peccatores, & *sancta* ob Christi passionem, & hinc etiam tota hebdomas vocatur *major*. In Off. Ambros. vocatur *authentica* & *ultima*. Sicut autem die hâc decimâ luna erat, in qua ducebantur agni in domos immolandi in Paschate juxta c. 27. Exod. Sic Christus hodie stratis ante eum palmis & ramis arborum triumphabundus Jerusalem ingrediens in ea per dies reliquos inclusus fuit, & ductus dein ad victimam.

8. Passio D. N. J. C. 2^{dum} 4. Evang.

DUM legitur in Missa Passio D. N. J. C. non petitur præviè Benedictio, quia Autor benedict. onis extinctu legitur. Primitus tantum legi vel cani solebat Passio à S. Matthæo descripta. Alexander Papa instituit, ut legeretur successivè descripta ab omnibus 4. Evang.

Feria V. majoris hebd. partim leta, partim tristis. Explicatio nuditatis Altarium, sonitus lignei, ablutionis pedum

Sicut die quinto creationis mundi Deus ex aquis produxit partim pisces, & hos in aquarum

tum gurgites depressit, & partim volucres, & hos elevavit in aera. Ita & nos Feriâ hâc V. partim deprimimur in mœrorem, partim elevamur in gaudium. Hinc dicitur in Missa *Gloria in excelsis*, fit sonitus campanarum. Deinde campanæ silent in signum tristitiæ. *Excelsa nostra*, ait Alcuinus, *& turrium nostrarum taceant in humilitate Christi*. Pax non datur in Missa in detestationem osculi Judæ. Altarium nuditas, quæ post Missam fit, significat Christum amisisse speciem & decorem, eumque gloriâ Deitatis quasi nudatum fuisse. Sonitus ligneus humilitatis est indicium; & lignum crucis, quo omnes convocantur, adumbrat. Ablutio pedum (de qua August. Cyprian. alique PP.) fit ad humilitatem Christi imitandam, & munditiam animæ designandam.

9. *Varia carimonia die Veneris sancto in Missa explicantur.*

Q UOD in rubrica dicatur finitâ Nonâ procedi ad Altare, inde venit juxta Rupert. quia horâ nonâ expiravit Christus, ad cujus quasi funus nos accedimus cum Nicodemo. Propriè Missæ Sacrificium hoc die non peragitur ob rationem allatam hîc num. 3. Prophetia in cornu Epistolæ legitur, & inchoatur sine titulo, hoc est lectionis capite, quia & nos occiso Christo *representativè* sumus sine capite. Pariter non dicitur *Dominus vobiscum*, quia moriente summo Sacerdote cessant officia Sacerdotis. Frequentius dicitur: *Flectamus genua* ad augendam

humilitatem. *Prima Lectio* est ex Prophetis, *2da* ex Pentateucho Moysis, quia lex & Propheta Crucem Christi prænuntiarunt. Legitur Passio super nudum pulpitum, quia nudatus Christo in Cruce omnia nuda sunt, & Scriptura revelata. Uno verbo consueta non fiunt, quia in mœrore fiunt veluti exequiæ defuncto Christo. Sacerdos stans in cornu Epistolæ orat pro omnibus, quia pro omnibus Christus oravit in Cruce. Ubi nota, quod, antequam Sacerdos oret pro his illis successivè; antecederet dicat *Oremus*, & Ministri respondeant *Flectamus genua*. Dum autem pro Judæis nullo verbo interjecto statim procedit ad orationem Sacerdos, & ultimò pro iis orat, signum est, quod non sit convertenda ista natio, nisi in fine mundi.

Post orationes velum auferitur à Cruce, ut, quod Judæis tectum erat, nobis reveletur. Ter autem discooperitur Crux, quia paulatim prædicatus est Christus crucifixus. *Primò*, Clam in angulo apud Judæos. *2dò*, Palam v.g. die Pentec. & tempore sequente. *3tiò*, Demum in medio gentium. Sacerdos ostendens lignum, terque Crucem & vocem elevans id facit in honorem Christi ter illusi, in atrio Principis, in prætorio Pilati, in monte Calvarix. Et ideo etiam Sacerdos Ministri, & ex post populus fidelis ter genu flexi crucifixum adorant. Exuuntur calceamenta, quia sanè locus, in quo stat, sanctus est, & omnis inordinatus erga creaturas, affectus exuendus. Tempore adorationis

tionis Crucis cantantur impropria græcè & latinè, non hebraicè, quia Judæi negarunt & reprobarunt Christum. *Agios & Trisagion* græcè, Latinè *Pangue lingua*. Tria hæc, quæ post Processionem ad Altare dicit Sacerdos, scilicet *Preceptis salutaribus, Pater noster, & libera nos*, triduum sepulturæ Christi significant, altâ autem voce dicit *libera nos*, ut hodie pateat descensus animæ Christi in limbum ad liberandos ibidem à tot annorum millibus & sæculis detentos, quod & significatur, dum Sacerdos paulò antè hostiâ in tres partes divisâ ultimam partem mittit in calicem. Porro elevatur hostia alterâ tantum manu ad differentiam elevationis, quæ aliâ fit post consecrationem. Ne hâc die videatur de novo consecrata. *Pax Domini* non dicitur, nec *Agnus Dei*; nec datur osculum pacis (pariter ut supra Feria V.) in odium osculi Judæ. Omittitur etiam ideo oratio de pace, nec dicitur altera de sanguine Christi, quia non consecratur vinum in calice, sed tantum tertia, in qua mentio fit Corporis Domini. Nec subjungitur ob eandem rationem *Corpus tuum Domine, quod sumpsi, & sanguis quem potavi*. Non dicitur autem *Comm.* aut *Postcommunio*, quia nemo alius communicat, & *Communio* olim dicebatur tempore Communionis populi. Non dicitur etiam *Placeat, &c.* quia in ea oratione dicit Sacerdos se obtulisse Sacrificium, quod tale tunc non est saltem strictè & propriè loquendo. Cum tamen in hostia à Sacerdote sumpta fit Sacrificium Sacerdotis & populi, seu

victima Sacrificii. Vocabulum istud latius sumendo, in hoc sensu verum est; quod dicit Sacerdos in oratione *Orate Fratres, ut meum ac vestrum Sacrificium &c.* Ità Suar.

10. *Explicatio variarum caeremoniarum Sabbatho Sancto.*

Sabbathum hoc antonomasticè appellatur *Sanctum*, quia sacer baptismatis fons benedicitur, & olim baptizabantur Catechumeni. Vel quia Sanctus Sanctorum quievit in sepulchro die Sabbathi.

Cooperiuntur Altaria, quia Christus in resurrectione stolam gloriæ induit. Excutitur ignis de lapide, hoc est sacer ignis accipitur à Christo, qui est lapis angularis. Antiquus autem ignis extinguitur, quia lex finem habet. Ante portam Ecclesiæ benedicitur novus ignis, quia extra portam passus est Christus. Hinc Paulus: *Exeamus ad eum extra castra, &c.* Porta Ecclesiæ clausa, & hastili Crucis aperta designat Jerusalem cælestem per Christi passionem nobis referatam.

Per quinque grana incensi significantur aromata à piis mulieribus empta ad unguendum Jesum. A consecratione autem luminis inchoatur Paschalis solennitas, quia hæc æternæ lucis contulit claritatem. Porrò quod Diaconus indutus dalmaticâ albi coloris accipiat juxta rubricam arundinem cum tribus candelis in summitate trianguli positis præsentem Sacerdotem. Significat primo, quod inferior Minister annuat

tit: Christi resurrectionem, ut inferior mulierum sexus ipsis Apostolis eam nuntiavit. 2do. Alba dalmatica festiva est; & ideo congruit benedictioni cerei. 3^{ti}. Arundo humilitatem passionis Christi indicat. Et sicut teste Athanasius arundo serpentes necat, ita passio Christi Diabolum vicit. 4to. Candelæ in calce vel culmo arundinis sunt quasi quid unum, in tres autem supra dividuntur ad designandum mysterium unius & trini Dei. Cereus Paschalis significat Christum resurgentem; & quidem cera corpus, elichnium animam, lumen Deitatem designat. Cereus porro nondum illuminatus representat columnam nubis præcedentem Israelitas in itinere in terram promissionis, illuminatus autem columnam ignis, quæ hodie præcedit catechumenos transeuntes per mare baptismi. Grana quinque cereo infixæ apertè designant quinque Christi vulnera. Sumpto lumine à cereo vel à candelis arundinis accenduntur lampades vel luminaria cætera, quia Christus resuscitatus accendit in Apostolis ignem Spiritus S.

12. Lectiones significant 12. Apostolorum doctrinam, quæ erudiebantur Catechumeni. Cantica tria sive tractus post quartam octavam & undecimam lectionem erant indicia exultantium Catechumenorum de instante baptismo. Orationes indicant expectationem, & desideria SS. PP. in limbo per Christum resurgentem liberandorum. Dum celebrans post Prophetias dicit *Oremus*, Diaconus addit *Flectamus genua*, Subdiaconus *Levate* exceptâ NB, ultimâ oratione

tione. Quia tres pueri, de quibus in Prophe-
tia duodecima & ultima agitur, noluerunt ge-
nua flectere statuae Nabuchodonosoris. Finitis
Propheciis proceditur ad benedictionem fontis
baptismalis. Et quia per baptismum significa-
tur mors, sepultura, & resurrectio Christi teste
Ap. ad Rom. 6. Hinc is potissimum hoc die ce-
lebrabatur. Litaniae omnium Sanctorum bap-
tismo Catechumenorum peracto canebantur ad
significandum confortium omnium Sanctorum
cum neobaptizatis.

II. *Explicantur varia in Missa Sabbathi S.
observanda.*

IN Missa Sabbathi S. praecedit *Alleluja tractum*,
quia gaudium quidem insinuatur Paschale,
sed nondum est plenum. *Alleluja* enim gau-
dium, *tractus* luctum designat. Est ergo lati-
tia in spe proxima de insecutura Christi resurre-
ctione. Ad Evang. non portantur luminaria,
sed tantum incensum, per quod significantur
aromata mulierum ad monumentum apportata
sine lumine fidei. Devotio aderat, fides obscura
& infirma erat circa divinitatem Christi. Non
dicitur *Credo*, quia Apostoli nondum crede-
bant resurrecturum Christum. Non *Offerto-
rium*, quia mulieres sub silentio ibant cum aro-
matibus ad sepulchrum. Pacis osculum non da-
tur, quia nondum dixisse narratur Christus *Pax
vobis*. Non dicitur *Agnus Dei*, quia nondum
credebatur Christus Redemptor animarum ad
tollenda peccata hominum. *Postcommunio*
omit-

orantur, quia in hac quoque Missa alii non communicant. Ità quoad omnia Gavanti, citans Patres, aliosque viros sanctos ac doctos à tota retro antiquitate venerandos. Dignum autem est talia scire saltem Sacerdotes, quorum multi minùs in rebus hisce versati hætenus allata & adferenda meliùs intelligerent, gustumque in iis haberent. Si laborem illum v. g. tempore exercitiorum [in quibus Hæctoreus suadet pro consideratione Sacerdotis, ut materiam desumat uno alterove die ex rubricis de Missa & horis] in se susciperent, & rubricas præmeditatè pervolverent. Quia certè Ecclesia per illas semper symbolici aliquid inculcat. Quòd si jam quis præterea Gavantum aliosque quoad finem illum, quem ego in hoc libello intendo, pervolaret. Inveniret quoque, me notabiliora excerpisse, & licet pia, si torta sint, à longè quæsita, vel aliquomodo coacta consultò præterisse. Quia & solida devotio non indiget hujusmodi adjumentis, & cordato homini, sicut in moribus modoque agendi, ità nec in rebus sacris affectata aut coacta placent. Crisis tamen nimia etiam vitanda est, rùm quia provenit ab indole in crises etiam non fundatas pronâ, rùm quia sæpè oritur ab inscitia eorum, quæ sancta Dei Ecclesia Pontifices & SS. PP. judicarunt congruere ad hæc vel illa mysteria denotanda. Hinc aliis abreptus studiis priùs non debes decisivam ferre, quam evolutis in hac materia autoribus & eorum assertis prudenti mentis trutinâ ponderatis.

12. De Paschate.

Dies Paschatis vocatur ab antiquis *nobilitas anni, mensis decius, alma dierum, splendor horarum*. In hebræo est *transitus*, in græco *passio*, & rectè, quia per passionem Christi & nos cum ipso transivimus de morte ad vitam. *Sequentia*, quæ est in Missa, autorem habet hactenus incognitum. *Graduale* [quod & *canticum laborantium* appellatur] adhuc dicitur propter recens baptizatos, qui cum labore gradiuntur ad gloriam, quam Resurrectio Christi promittit. Additur Alleluja duplex ob spem, quòd stolâ gloriæ induendi sint, & quoad animam & quoad corpus. Pascha etiam *Sabbatum in albis* olim vocabatur, quia Angeli testantes resurrexissent Christum ex sepulchro induerant stolâ candidâ. Et hinc etiam alba sunt indumenta Sacerdotum.

13. De Litaniis minoribus, cereo Paschali, qui die Ascensionis extinguitur.

Litaniæ minores sive rogationes, quæ fiunt triduo ante ascensionem vel institutæ vel saltem restauratæ sunt à Mamerto Viennensi Episcopo ob incursionem luporum in galliam. Minores vocantur, quòd à minore Episcopo & loco respectu S. Greg. Papæ & urbis Romæ institutæ sint. In Ascensione Domini extinguitur cereus Paschalis post lectum Evang. ad repræsentandum Christi discessum ab Apostolis in cælos.

Cur in Sabbatho Sancto Paschatis & Pentecostes
tantum fit solennis Baptismus. De Jejunio
& Sabbatho ante Pentecosten.

DUO Sabbathata tantum in anno scilicet Pa-
schatis & Pentecostes solemniter coluntur
baptismate, ne differentia videatur inter Filium
& Spiritum S. quorum est æquè mundare ani-
mas à peccato. Etiam in utroque Sabbatho respec-
tu benedictionis fontis & baptismi est idem
ordo. Post nonam incipit, quia horâ illâ Cor-
nelius à S. Petro baptizatus est, & eâdem horâ
Christus expiravit, cujus mortem & sepulturam
baptismus significat. Adventus Spiritus S. eti-
am à Christo vocatur baptismus. *Baptizabi-
mini Spiritu S. Act. 1.* Et quia Apostoli hoc mo-
do baptizati baptizarunt aquâ ter mille in die
Pentec. meritò hoc instante festo baptismus so-
lemnis celebratur.

Jejunium 4. temporum hâc hebdomade fit
ad imitationem Apostolorum, quia sponso
Christo in cælos abeunte, & jam absente jeju-
nio se dederunt, & ob instantem Spiritûs S. ad-
ventum delicias ablegarunt. Quia tamen ad-
huc tempus Paschale durat, festivum adhuc in-
tantum est jejunium, quod non dicatur in eo
Flectamus genua. In Sabbatho hoc 4. temporum
omittitur post quintam lectionem *Canticum*
trium puerorum, quia statim subjungitur *Hym-
nus Angelicus*, nobilior hymno trium puero-
rum, dein nè duo hymni consecutivè canantur
à Choro.

12. De Festo SS. Trinitatis & Corporis Christi.

Quia post adventum Spiritus S. statim prædicari, & credi mysterium SS. Trinitatis coepit, in cuius nomine juxta Christi præceptum dabatur baptismus. Hinc post Pentecosten congruè statim subsequitur festum SS. Trinitatis. Est etiam congruentia ex eo, quod (quia natalis Domini est quasi festum æterni Patris, qui ita dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, & cui filius hoc sensu natus est, quod naturalis ejus ab æterno filius assumpserit naturam humanam, & ei ob unionem hypostaticam cum personâ divinâ divina prædicata attribuerit, cæterosque homines adoptivos æterni Patris fecerit filios. Pascha est festum filii, Pentecostes Spiritus S.) quod inquam post hæc celebretur trium simul personarum divinarum festum. Festum Corporis Christi cum Octava institutum est ab Urbano VI. Anno 1262. confirmatum ab Eugenio IV. Anno 1433. Causam reddit S. Thom. in ejusdem festi officio, cujus autor est. Leodienses primò hoc festum celebrarunt Anno 1230. quia adhuc deest præfatio peculiaris pro hoc festo in Canone, hinc sumitur Præfatio de Nativitate Christi.

15. *Cur quivis dies Dominicus singulariter honorandus, & unde Missarum Dominicalium distributio à festo SS. Trinitatis usque ad Adventum.*

Specialiter reflectendum est, quanti Majores nostri quemlibet diem Dominicum fecerint. Eum appellavere Apostoli *diem Domini*. S. Ignatius Martyr *Reginam & spem dierum*. Chrylost. *diem panis & lucis*. Antiquiores Sylvestro Papâ *primam Feriam*. Conc. Carthaginense *diem remissionis*. Alcuinus *diem sanctum*. Quia eodie mundus cum cælo, Angelis & elementis creatus est, Manna primò pluit, Christus natus, circumcissus & baptizatus est, resurrexit à mortuis, & Spiritus S. descendit super Apostolos.

Quoad orationes, Evangelia in Missis per Dominicas distributa à festo SS. Trinitatis usque ad adventum nil singulariter notandum, nisi quòd distributio ista facta sit à SS. PP. Hieronymo & Gregorio. Quos ut plurimum secutus est Pius V. ut patet ex *Lectionario Hier. Antiphonario & Sacramentario Greg.* quòd Dominicâ nonâ post Pentecosten legatur Evangelium de Jerosolymæ destructione. Ratio teste Honorio est, quòd mense, quo id legi solet, ipsa destructio à Romanis facta sit.

16. *De Dedicacione Ecclesie.*

DE festo Dedicacionis Ecclesie Constantinus Imp. meminit. V. Euseb. l. 4. Athanasius Apol.

Apol. 2. Augustinus sermonem habuit 252. de temp. extant desuper varii Canones, & affertur exemplum Christi concurrentis ad encœnia, id est, dedicationem templi Jerosolomytani Joan. 10. dedicantur autem Ecclesiæ, ut ad eas invitetur Chorus Angelorum, & homines in eas intrantes etiam vel à minima profana cogitatione se contineant. Locus enim, in quo stant, terra sancta est. Ità Alcuinus. Juxta D. Thom. consecratur Ecclesia, quia sancta est Sponsa Christi congregatio fidelium Ecclesiam representans. Porro *Ecclesia* vox græca est, & *Concionem* significat Act. 19. seu *Convocationem*. Dicta etiam est Ecclesia *templum* quasi *tectum amplum*. *Dominicum* vel *domus Dei*. *Cœnaculum* à Cœna Domini. *Domus orationis*. *Basilica Regis Regum*, *Martyrium*, *Confessio* & *Oratorium*. Antiquitus etiam annua dedicatio cujusvis Altaris celebrabatur teste S. Aug. nam cuilibet consecrato Altari putatur assistere Angelus. Consecratur autem Altare teste D. Thom. ad indicandam sanctitatem Christi.

17. *De Festis & Missis Sanctorum per annum.*

TRia ratione Festorum observanda, *Vigilia*, *Octava*, *Festa*. *Vigiliae* cœperunt à Pastoribus nocte Nativitatis Christi, & indictæ sunt ab Ecclesia, ut festum ipsum fiat solemnius, & per pridianam abstinentionem purificati id celebremus dignius. Ob scandala autem de nocte contingentia, jejuniis & vigiliarum nomine re-tento, *vigiliae fuerunt interdixæ*. *Festa Sanctorum*

florum dicuntur eorum natalitia; quia tunc hinc emigrantes nati sunt cælo. Illa ex Apostolica traditione manant. Primum festum S. Stephano dicatum fuit. Missæ sunt peculiare tempore Paschali de Communi Martyrum, quia teste S. Ambrosio magis consortes fuerunt Dominicæ Passionis. Confessores antiquitus vocabantur illi, qui interpellati Christi fidem coram fidei hostibus confessi erant, etiam ideo tormentis subjecti, non tamen enecati. Nunc latius id nomen sumitur pro viris moribus & vitâ sanctâ confessis Christum. Porro Confessorum ejusmodi festa teste Bellarm. constituta sunt Anno 813. in Concilio Moguntino. Instituta sunt autem festa teste S. Aug. ad excitandam imitationem Sanctorum; & ut meritis eorum confociemur, atque orationibus adjuvemur. *Octava Sanctorum* fiunt ad proroganda eorum festa, & ut celebriora sint, ac compensentur ea per & in Octava, quæ in ipsis festis negliguntur.

18. De benedictionibus candelarum, Processione, Festo Purificationis, & quinque coloribus, quos Ecclesia tum in Festis ac Dominicis, tum in Feriis per annum adhibet.

Purificatio B. M. V. dicta olim est *Festum Simonis & Anna, Presentationis, Occursus* latine, & à Græcis *Hypante vel Hypapanthe*, quod idem est ac obviatio vel occursum. Cæpta est coli Constantinopoli sub Justiniano Imperatore. Juxta quosdam Romana Ecclesia recepit Anno

542. juxta alios jam tum inchoatum est festum hoc Romæ Anno 496. sub Gelasio, qui abstulit Iupercalia. Imò adhuc priùs teste Lektionario S. Hieron. Sergius Papa addidit Litanias seu Processionem cum cereis benedictis. Alii id S. Eligio tribuunt. Beda in lib. de tempore afferens carimoniam hujus causam dicit vice lustrationis, quæ in secundo mense Plutoni fiebat, accendi cereos, quasi lucentes bonorum operum lampades, ut obviam Christo hodie in templo præsentato cum virginibus eamus.

Diversos colores, quos Ecclesia tum in Festis tum in Dominicis adhibet in casulis antependiis, quod attinet. Sciendum ex Gav. Tit. 18. p. 1. quòd *albus color* significet gloriam, gaudium & innocentiam. Hinc adhibetur in Paschate, Nativitate Domini, Epiphaniâ, Feriâ V. Cœnæ Domini, Festo SS. Trinitatis, Corporis Christi, Festis B. V. Angelorum, Confessorum, sanctarum Virginum, Consecratione & Dedicatione Ecclesiæ.

Rubens color significat dignitatis gradum excellentiorem, & quia humano sanguini similis igneam refert naturam. Hinc adhibetur à Vigilia Pentecostes usque ad Sabbathum sequens. Festo S. Crucis, SS. Martyrum &c.

Vividis color medius est inter hos colores, & ideo teste Innocentio Tertio adhibetur ab Oct. Epiph. ad Septuages. & ab Oct. Pentecostes ad Adventum in officio de tempore. Quia feriales dies non sunt lugubres, & Dominicæ in his temporibus minis solennes.

Violaceus color designat lugubre tempus, hinc in Adventu & Septuagesima usque ad Pascha eo utitur Ecclesia. Tempore Innoc. III. niger adhibebatur.

Niger color mortis est proprius color, & hinc Ecclesia modo eo utitur die Veneris S. & in Missis Defunctorum.

CAPUT QUARTUM.

De horis Canonicis in quatuor Paragraphos § 33. numeros distinctum.

In quo adferuntur illa, quæ & merito ab obligato ad horas dicendas sciri debent, & ad majorem devotionem excitant omissis iis, quæ vel ad Theologiam Moralem spectant, vel in rubricis generalibus Breviarii continentur tanquam regulæ pro orando officio.

§. I mus.

Breviarium ejusque Appendices.

Officium Canonicum ejusque divisio & partes in genere.

1. *Vocabuli Breviarium explicatio, ejusque in genere contenta.*

Breviarium (olim etiam *Precationum Liber* & *Orarium* dictum) significat ex Tomo 2. Concil. indicem & titulum cujusdam operis.
Ex